003433

Ružancovas A. I.
Lithuanian Bibliogr. Service
606 N. Bowman Ave.
Danville, Ill.
U S A

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian R. C. Society of Canada.
Authorized as Second Class Mail Post Office Department, Ottawa

SAVAITRAŠTIS
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada

Nr. 30 (31) TORONTO, Ontario, 1950 m. LIEPOS (JULY) mėn. 27 d. Kaina 10 c.

Pasaulinio sukrėtimo akivaizdoje

Dar niekad pasaulis taip įtemptai nestebėjo tokio masto konflikto, koks šiandien vyksta Korėjoje. Iš esmės jis pats yra menkniekis. Pats kraštas iki šiol mažai kam težinomas, ten vykstąs karas būtų vaikiškas žaisliukas, kruvinas mongališkas azartėlis, jei už nugaros nestovėtų du pasauliai su milžiniškais ištekliais ir tvirtu nusistatymu nenusileisti. Kaip pasibaigs Korėjoje, pasauliui nesvarbu, bet svarbu, kaip ir kada pasibaigs visame pasaulyje. Jei šiandien štabų viršininkai laksto po sostines vos po dieną ar poros dienų teužtrukdami, jei JAV prezidentas tik gavęs 1,2 bilijono kreditų, tą pačią dieną paprašo vėl 10 bilijonų ir pasisako, kad tuojaus paprašys dar 5, jei karštiligiškai susirūpinama arktikos sritimis, tai jau tik ne dėl Korėjos, kur Mac Arthuras tursamiegio užsigeidžia vien bvi divizijas tesulaukęs. Dabar tik visi klausia, kur dar prasidės ir nuo kurio momento" policines priemones" galima bus ir oficialiai pavadinti Trečiuoju Pasaulio Karu. Kad jo dar galima būtų išvengti, šiandien jau mažai kas betiki.

Pasaulis suliepsnos, po metų ar dviejų — tai vistiek — trankys atominės, spiegs motorai padangėse, kris iš dangaus ne vien fosforas, bet ir įvairiausios kitos baisybės, gaus patrankos nebe šlyno Korėjos laukuose, kur civilizuotam žmogui sunku rasti pastogę, bet aukštos kultūros kraštuose, kur žmonių skruzdėlynai.

Likiminės valandos iškelia didelius uždavinius ne vien tiems, nuo kurių priklauso pasaulio likimas, bet ir mums. Kiekvienam pavieniui, visai išeivijai ir visai tautai.

Šį kartą susimąstykim mūsų išeivių uždaviniais,nes dėl visos tautos mes, deja, mažai ką tegalime.

Dar visai masei tremtinių tebesant Europoje, ne retais protarpiais pasigirsdavo balsų: "Šalin iš Europos, nuo to vulkano kraterio! Tremtiniams reikia sprukti į saugesnes vietas!" Bet ar buvo toks momentas, kada šitas šūkis labiau būtų tikęs kaip šiandien? Ačiū Dievui, nuo to vulkaniškojo kraterio už vandenynų pasitraukė jau arti 40.000 mūsų brolių tremtinių. Bet pačioje Vokietijoje bei Austrijoje jų tebėra apie 16.000 (apie 12.000 su DP teisėmis ir 4.000 be jų), o kur dar Belgijos, Švedijos, Prancūzijos, Italijos ir pagaliau Anglijos lietuviai. Iš viso susidarys apie 25.000 lietuvių, dar neįleidusių šaknų į vietines dirvas, kuriuos dabar siaubas ima. IRO žada išvežti dar apie 6000, o kas pasirūpins kitais? Niekas kitas, bet turi jais pasirūpinti tik užjūrio lietuviai. Juk vien JAV ir Kanadoje jau yra įsikūrusių apie 32.000 buvusių tremtinių, kurie padėtį ne tik supranta, bet gali ir įsigyventi į ją. Tad gali ir šį tą padaryti.

Taigi mūsų šių dienų pirmasis uždavinys ir rūpestis turi būti pagalba broliams, kuo didesniam jų skaičiui, išsprųsti iš pavojingosios zonos. Kiek dar yra laiko, niekas nežino. Greičiausia jis dar matuotinas metais, ne mėnesiais. Taip, atrodo, galvoja ir Vašingtonas, kuris šių metų karo biudžete žada pasitenkinte 25-30 bilijonų, kai paskutinių karo metų biudžete turėjo net 84 bilijonus. Bet niekas nežino ar vienas saulėtekis neapvers visko aukštyn kojomis, o mes nežinome, kiek laiko reikės mūsų pastangų vaisiams pamatyti.

Ir Kanados lituviai čia negali atsilikti.

Kaip matyti iš praeitame "T Ž" Nr. paskelbtųjų naujų imigracijos nuostatų, durys į Kanadą tremtiniams yra atviros, bent juridiškai. Ji vilioja daugelį. Tai rodo tarp kitko ir spaudoje pasirodą šauksmai gelbėti, padėti įvažiuoti. Bet ar daug kas padaryta tuo reikalu? Organizuotai nepadaryta nieko. Nepadaryta, nes nėra centrinio organo, kuris tuo rūpintųsi. Pagalbą tik pavieniai individai teteikia.

Tokios organizacijos kaip BALF, kuris turi ir imigracijos skyrių, mes dabar negalim svajoti sukurti, bet reikalas negali būti atidėliojamas. Iš to seka, kad mes turime pasiskubinti su savosios bendruomenės valdomųjų organų sudarymu. Šitą gyvybinį ir svarbų reikalą tik jie tegalės tinkamai pastatyti. Atskiros organizacijos to plačiu mastu negalės padaryti, bet kol bendruomenės valdomųjų organų nėra, turėtų išdrįsti pradėti, nes laikas brangus. Labai brangus.

Nauju dideliu darbu apkrauti centrinį LOK gal būtų netikslu. Jis ir savo tiesioginę naštą vos bepavelka. Tačiau, kol kito bendro organo nėra, jis gal surastų, kas pradėtų nors paruošiamąjį, klausimo bei galimybių aiškinimo darbą. O reikalą išaiškinus jau ir pavieniai, ir organizacijos galėtų šį tą nuveikti.

Bet pagrindinis momento reikalavimas — greičiau baigti tą niūrią procesiją prie bendruomenės organų rinkimų, pagyvinti eisenos tempą. Kaip girdėti, lietuvių registracija daug kur žadama baigti dar liepos ar rugpiūčio mėn., o kada rinksime ir kaip rinksime, nežinome. Pagaliau, kokia bus pirmapradė — laikinoji — struktūra, bus apygardos ar vien tik apylinkės, kur bus pagaliau centras, tebėra neaišku. Tie klausimai nė nekeliami, o juk reikėtų dėl jų pasisakyti, o dar labiau — žinoti. Jei kiekvienas iš jų bus atskirai negrinėjamas uždaruose LOK posėdžiuose, valandų valandomis mankštinantis dialektikoje, mes pabaigos dar ilgai nesulauksime.

Taigi, visi nukreipkime savo akis į pavojinguose regionuose esančius brolius ir kuo skubiau susiorganizuokime, kad galėtume bent šį tą padaryti. Nenuveiktas darbas — dėmė.

— MANILA. — Filipinų užsienių ministeris pareiškė, kad jie negalį pasiųsti reguliarios kariuomenės į Korėją, bet galį pasiųsti antikomunistinių partizanų, kovojusių prieš Japonus, kai Filipinai buvo okupuoti.

Mirė buvęs Kanados premjeras W. L. Mackenzie King

Eidamas 76-uosius savo amžiaus metus, ilgametis Kanados ministeris pirmininkas ir valdančios liberalų partijos vadas, William Lyon Mackenzie King, praeitą šeštadienį mirė savo vasaros rezidencijoje Kingsmere netoli Otavos.

Ministeriu pirmininku jis yra buvęs 3 kartus: 1921-1926, 1926-1930 ir 1935-1948 m.

Vaikaitis garsiojo kovotojo dėl Kanados savarankumo, sūnus Kitchener (tada Berlin) advokato, William L. Mackenzie King beabejo yra pati stambiausia politinė figūra neilgame Kanados vlstybiniame gyvenime.

Po politinio gyvenimo pasitraukdamas, jis jautėsi nebesveikas ir pastaruoju metu visai paliego. Mirė nuo pneumonijos.

Politinę karjerą M. K. pradėjo 1908 m. išrinktas į parlamentą ir pasidaręs darbo ministeriu. 1911 m. jis prakišo, o 1917 buvo vėl išrinktas. 1919 m. po Sir Wilfrid pasidarė liberalų lideriu, kuriems laimėjus rinkimus 1921 m. tapo premjeru. Jo ilgas premjeravimas išvedė Kanadą į savarankišką užsienio politiką turinčios valstybės padėtį, o jis pats pasidarė pasaulinės reikšmės asmenybė. Norint įvertinti Mackenzie King asmenybę, reikėtų įvertinti visą paskutiniųjų 30 metų Kanados valstybinio gyvenimo evoliuciją.

Velionies kūnas antradienį pašarvotas parlamento rūmuose, o ketvirtadienį laidojamas Toronto Mount Pleasant kapinėse, kur palaidoti ir jo tėvai.

Korėjoje padėtis tebėra kritiška

Amerikiečių pajėgos Korėjoje jau gerokai sustiprintos, atrodo, beveik patrigubintos, tačiau persilaužimas dar neįvyko ir persvara tebėra raudonųjų pusėje

Kai raudonieji persikėlė per Kum upę, Taejon dar beveik 3 dienas amerikiečių buvo išlaikytas savo rankose, nors iš jo pabėgę karo korespondentai jau buvo paskelbę, kad jis užimtas Atrodo, kad amerikiečiai jau besitraukdami iš Taejon gavo naujuosius bazukus — tankų daužytojus ir bandė su jais sulaikyti raudonųjų tankų kolonas, bet pakovoję visą parą, buvo priversti pasitraukti. Kaikuriems jų daliniams tuo metu jau buvo užkirstas kelias. Jie pasijuto apsupti. Su vienu tokiu dalinėliu liko raudonųjų užimtoje teritorijoje ir 24-tos divizijos vadas gen. Dean, apie kurį jokių tikslių žinių vis nėra.

Kur įsikūrė iš Taejon pasitraukęs JAV štabas ir P. Korėjos vyriausybė, jau neskelbiama. Greičiausia štabas bus sustojęs Taegu, į prietryčius nuo Taejon, ant kelio į Pusau, o korėjiečiai gal jau ir į Japoniją persikraustė, nes raudonųjų neužimta sritis liko jau nebedidelė — vingiuotu keliu iki Pusau bėra apie 120 mylių, o nuo rytinio pakraščio fronto linijos nebėra nei 100 mylių. Apleidę Taejon, amerikiečiai naujas pozicijas įrengė kalnuose vos kelios mylios į pietus. Raudonieji tuo tarpu, persikėlę per Kum upę, pora dienų savo puolimus buvo pertraukę — turėjo persigrupuoti ir sutvarkyti persikėlimą per upę didesnėms jėgoms bei transportams.

Paskutiniai amerikiečių daliniai Taejon tebesilaikė iki liepos 20 d., o diena prieš tai atėjo parama. Oro keliu į Japoniją atvežtos dvi divizijos liepos 19 d. išsikėlė visai netrukdomos rytiniame Korėjos krante — Pohang uoste, netoli kurio yra įrengtas amerikiečių aerodromas. Tai 25-oji divizija ir 1-oji šarvuočių divizija, vadinama istoriniu kavalerijos divizijos vardu. Nuilsusiai 24 divizijai, kuri tuo pat metu buvo laikinai praradusi vadą, tai buvo didelis džiaugsmas. Trijų savaičių kovos ją beabejo netik išvargino, bet ir labai praretino. Kadangi dar yra laukiama pakeliui esančios garsiosios marinų divizijos ir kitų dalinių, tai Mac Arthur dar tą pačią dieną paskelbė, kad raudonieji jau prakišę — neišnaudoję amerikiečių silpnumo laikotarpio ir jau nebegalį turėti vilčių laimėti. Komunistinė Šiaurės Korėjos valdžia tuo pat metu atsišaukime į gyventojus pastebėjo, kad jų dar laukią dideli sunkumai.

Amerikiečiai dabar skelbia, kad P. Korėjos išvalymui nuo komunistų kariuomenės reikėsią 3 mėn. ir dar tiek pat laiko, kol būsią išvalyta nuo partizanų, kurie labai dažnai ir dabar perkerta amerikiečių susisiekimo linijas bei suardo kelius. Jiems veikti yra lengva, nes ištisinio fronto nėra ir visada gali aplinkiniais keliais per kalnus pasiekti užnugarį.

Sustiprėjusių amerikiečių pirmosios kovos dienos betgi laimėjimų dar neatnešė. Tiesa negrų 21 pulkas liepos 21 d. atsiėmė komunistų užimtą Yecon (šiaurės rytų fronte). Tačiau tuo pat metu raudonieji pralaužė amerikiečių sustiprinimo liniją į pietus nuo Taejon ir pasirodė prie Okchon, esančio 7 myl. nuo Taejon. Veržiamiesi vak., amerikiečių veik neginamomis, pakrantėmis į pietus, jie liepos 23 d. jau pasiekė Kwangju, kuris yra visai netoli pietinių Korėjos krantų, nes labiau į pietus negu Pusan. Amerikiečiai šito baro, matyt, nelaiko svarbiu ir jo negina, nors iš tos pusės raudonieji atsidūrė ne toliau kaip 50 mylių nuo Pusan. Yechon amerikiečiai taip pat neilgai džiaugėsi — jis vėl buvo prarastas. Tuo būdu Mac Arthur štabo pranešimo "pirmasis mūsų laimėjimas" ilgo džiaugsmo neatnešė.

Taejon fronte vėl nebesiseka. Čia veikiančios šarvuočių divizijos vadas gen. maj. Hobart R. Gay padėtį pavadino rimta, nes raudonųjų jėgos, maždaug divizija, nuo Kum upės prasiveržė prie Yongdong, atkirsdamos kaikuriuos JAV dalinius. Komunistų radio jau liepos 24 d. paskelbė, kad miestas esąs užimtas. Amerikiečiai tuo tarpu skelbė tik apie grėsmę jam ir apie labai suaktyvintą partizanų veiklą prie pagrindinio kelio į pietus nuo jo.

Karo korespondentas, kuriam Yondong pasiekti nebepasisekė, tą pačią dieną pranešė iš fronto, kad motorizuotoji divizija, kurios sektoriuje jis yra, sunkiai kovoja su apsupimo grėsme ir kad padėtis esanti labai rimta. Yongdong miestas yra paie 20 mylių pietryčiuose nuo Taejon Taegu kryptimi, ant magistralio kelio. Kovos vykstą nuo sekmadienio ryto. Jei Yondong būtų paimtas, Taejon frontą laikančios amerikiečių pajėgos būtų atkirstos. Atrodo, kad tai jau neišvengiama, nes raudonųjų šarvuočiai nuo Yongdong jau rieda kieliu į pietus prie Taegu.

Amerikiečiams kartu su korėjiečiais dar sekasi atlikyti tik šiaurės rytų fronto sparną, kur atsiimtas Yongdok. Čia kaunasi naujai atvežtoji 25-oji divizija. Jei komunistai išlaikytų savo rankose Yongdong kelią ir priartėtų prie Taegu ar net jį paimtų, ir šiai divizijai grėstų atkirtimo pavojus, ji liktų be ryšio su pagrindiniu Pusan uostu.

Paskutinės žinios praneša, kad pietvakariuose nuo Kwangju raudonieji jau prrisiveržė prie pietinio Korėjos kranto ir užėmė Haenam. Be to, jie paėmė kelių mazgą Namwon ir pietuose esantį uostą Sunchon, atsidurdami ant kelio vedančio į Pusan.

Amerikiečių štabas praneša, kad 25 div. smarkiai puolama.

Savaitės įvykiai

Pagalbos mažai tesigirdi

Liepos 21 d. Trygve Lie spaudos atstovams aiškino, kad tuo tarpu mažas atgarsis į jo kvietimą pasiųsti į Korėją sausumos pajėgų esąs suprantamas. Tokį atsakymą pasiųsti nesą taip lengva, kaip buvę lengva jam išsiuntinėti kabeliogramas.

Daug kur esą konstitucinių kliūčių, kiti ir nutarę tai padaryti negalį skelbti. Europos valstybės pačios jaučiančios komunizmo grėsmę ir negalinčios blaškyti savo jėgų. Iš 10 gautų atsakymų Bolivija pažadėjusi duoti 30 karininkų, o kitos 9 kitokios paramos. Bet dar praėję per mažai laiko, kad valstybės būtų spėjusios tą klausimą išspręsti.

Tą pačią dieną buvo paskelbta, kad Thailand nutaręs pasiųsti 4000 karių, patyrusių Malajų kare.

Iš Londono pranešama, kad ten keliama mintis atsisakyti nuo mišriakalbės ir nevienodai paruoštos armijos sukūrimo Korėjoje, bet pasidalinti sritimis, už kurias kurios valstybės būtų atsakingos. Korėja teliekanti JAV-bėms. D. Britanija pasiimsianti atsakomybę Hong Konge ir Malajuose, o Prancūzija — Indokinijoje. Šios valstybės anuose kraštuose jau senai kariaujančios.

Po liepos 24 d. posėdžio betgi spauda skelbia, kad numatoma pasiųsti 3-4000 karių iš Malajų. Ta proga pranešama, kad D. Britanijoje karinės tarnybos laikas nuo 1½ metų pailgintas iki 2 metų.

Jugoslavijos nepuls

Paskutiniai pranešimai iš uEropos skelbia, kad nors Jugoslavijos pasienyje yra sukaupta daug pajėgų ir nors pasienio incidentai ten nuolat kartojasi, tačiau rimtų pasiruošimų puolimui dar nematyti.

Britai Formozos negintų

Britų Tolimųjų Rytų laivynas gavo įsakymą, kad jei kom. Kinija pultų Formozą, laivynas turi laikytis neutraliai. Tai išvada iš fakto, kad D. Britanija komunistinę Kiniją yra pripažinusi, tad pripažino tuo pačiu jai ir Formozą.

Kai pasigirdo žinios, kad komun. Kinai ruošiasi pulti Quemoy salą, nuo Formozos 100 mylių į vak., amerikiečiai taip pat paskelbė jos neginsią, nes įsipareigoję ginti tik Formozą.

JAV kariuomenę didina

Prezidento įsakymu liepos 21 d. jau pradėta rekrutuoti kariuomenei apie pusseptinto šimto tūkstančių vyrų, kurių iki šiol trūko iki įstatymų leidžiamo skaičiaus — 2.005.882.

Indija prieš anglosaksus

Indijos Lygos Amerikoje pirmininkas J. J. Singh, aiškindamas, kodėl Pandit Nehru nenori remti JAV prieš Rusiją, pareiškė, kad Nehru esąs demokratas ir pats kartą pasakęs: "Aš turiu būdėti, kad mano tauta būtų su manimi". O indai nepasitiki amerikiečiais, nes jie kalbą ta pačia anglų kalba. Dėl to Nehru svajonės Indijos ateitį surišti su Kinija, kurios kultūra indams artimesnė. Kai dabar Kinija netekusi laisvės, Nehru laikąsis rezervuotai, laukiąs. Bet jo išmintį rodąs faktas, kad ir reikalaudamas nepriklausomybės Malajams, jis nesenai pasakęs, kad tam dabar ne metas, kad Malajams esanti reikalinga britų globa.

Tarptautinė kariuomenė

Prancūzijos prezidentas V. Auriol pakartotinai pasiūlė suorganizuoti tarpt. kariuomenę, kurią Prancūzija jau senai siūliusi. Jos uždavinys turįs būti taikos palaikymas pasaulyje.

Karalius ir karalienė premjero Mackenzie King lydimi įeina į parlamentą (1939 m.)

Tėviškės žiburiai

THE LIHGTS OF HOMELAND

SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Redakcinis Kolektyvas

Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija

Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje $3, JAV — $3 amerikoniški, Australijoje, Pietų Amerikoje ir kitur — $4 amerikoniški, pusei metu — Kanadoje $2, visur kitur $2,50. Atskiras nr. 10 ct.

Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

341 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas AD 4265

Neparduotos sąžinės balsas

Išėjome iš namų krauju aplaistytais takais. Išklydome į platų pasaulį nedalios, vargo ir sprogstančių bombų palydėti. O prieš mūsų akis — atsivėrė begalinė nežinios erdvė, kurioje, atrodė, pasimesime, paklysime ir nebesusigaudysime . . .

Mūsų laimei, vis dėlto nepasimetėm dideliuose pasaulio plotuose. Lietuvis lietuvį visur susirado. Ištiesė vienas antram pagalbos ranką, pajuto tą patį kraują pulsuojant gyslose ir nutarė žengti kartu. Žengti vienu, ir tuo pačiu, Tėvynės gelbėjimo keliu. Mes nenusilenkėm prieš žiaurųjį okupantą, nepardavėm sąžinės ir neišniekinom Tėvynės meilės jausmų, o šaukiame ir šauksime pasauliui apie padarytą mums didžią skriaudą.

Likusius Tėvynėje mūs brolius ir seses nusiaubė klastinga okupanto grėsmė. Daug jų išžudė, daug ištrėmė į nežinomus Sibiro plotus, daugelį Tėvynės beržai palydėjo miškuosna ir pelkėsna prie ginklo, į partizanų eiles . . .

Daug jų, oi daug, atlikę pareigą Tėvynei, sukniubo, priešo kulkų pakirsti. Nūdien Lietuvos žemėj pridygo begaliniai daug nežinomų kareivių kapų. Jų nei sena močiutė aplankys nei sesutės rūtomis apsodins. . .

O mes, atklydę į laisvus kraštus, gyvename be baimės. Tačiau ir iš mūsų Tėvynė daug reikalauja ir, reikėtų pasakyti, daug daugiau, negu mes jai skiriame. Ypatingai šiuo metu, kuomet visas pasaulis žengia į naują epochą, kuomet atsiskleidė prieš akis vėl naujo pasaulinio karo siaubas, mes, lietuviai, turime suglaudinti gretas, nes stovime prieš naujus uždavinius.

Gal niekad mums nebuvo taip reikalingas vieningumas, susiklausymas ir darni veikla, kaip šiandien. Ligi šiol, tiesa, mes šaukėme pasauliui apie bolševikų žiaurumus, tačiau mūsų balsas — dažnai buvo negirdimas. Daug kas netikėjo. Sakė, kad negražią propagandą varom prieš "sąjunginin-ką" . . .

Dabar pasaulis ir pats įsitikino. Tai parodė Korėjos karas. Amerikiečiai savo akimis pamatė žiauriai žudomus jų belaisvius, pmatė komunistų sužvėrėjimą . . .

Todėl dabar turime dar garsiau šaukti pasauliui, nes mūsų šauksmas — neparduotos sąžinės balsas. Tikėkime, kad jį ir kiti supras . .

Į mūsų šiandienines pareigas Tėvynei totališkai turi įsirikiuoti visos galimos priemonės, kaip: sustiprintas lietuvybės išlaikymas, vargstančių brolių ir sesių šelpimas, gelbėjimas jiems atitolti nuo raudonųjų grėsmės tremty, veiksmingesnis rėmimas savo spaudos, lietuviškųjų knygų ir gaivinimas bei puoselėjimas savo papročių, tradicijų ir Tėvynės meilės. Viskas reikia pajungti tik Lietuvai, tik jos išvadavimui iš baisiosios vergijos.

O to tikslo pasieksime tik tuomet, kai būsime vieningi, solidarūs, draugiški ir pasišventę kilniausiam tikslui — Tėvynės laisvės kovai. Visokie nesusipratimai, kivirčiai, šnairavimai — reikia atidėti į šalį ir savo jėgas iš naujo pergrupuoti.

Šiuo atveju visiems lietuviams reikėtų atsižadėti bent dalies "asmeninio suverenumo" ir jį paskirti savo tautiečių ir savo Tėvynės labui. Mums reikalingi vidurio žmonės, kurie neužmirštų nei savęs, nei vargstančio brolio ar sesers, savo Tėvynės, lietuviškosios spaudos, knygų ir tt.

Nepaslaptis, kad "žaliojo dolerio" kraštuose atsiranda tokių, kurie "nesumezga galo su galu", nieko netaupo. Tad kaip gi iš tokių sulauksime, kad jie prenumeruotų laikraščius, nusipirktų išvietintą iš normalių sąlygų knygą ar sušelptų vargstantį tautietį?

Yra ir tokių, kurie kraštutiniam įsistebeilije į liuksusinį automobilį ar mūrinį namą, taip pat nebejaučia pareigos niekur savo centais prisidėti. Jų balsas taip pat nebėra skardus lietuvybės bei Lietuvos SOS šauksmo ansamblyje. Džiaugiamės, kad tokių yra nedaug, bet kad jų turime — yra neginčytinas faktas . . .

Dar caro priespaudos laikais rašytoja Žemaitė, kreipėsi į užjūrio brolius:

"Jūs — mūsų geriausioji ir tvirčiausioji spėka — išbėgote Amerikon, bent iš ten atsiliepkite, reikalaukite liuosybės, palengvinimų, rašykite su daugybe parašų! Čia visi prislėgti, bijo išsižioti, ant galo ir užginta minėti teisybė! O iš ten galite atvirai išmetinėti valdžios šunybes, kankinimus nekaltų žmonių . . . Dabar gera proga, geras laikas, rašykite, pasirodykite spėka galinti kas valanda stoti ir ginti savo tiesas! Jums bepigu, netaiko į jus karabinas ar durtuvas už kiekvieną išsižiojimą. Pas mus bėda: užžiodyti dantys, užsmaugtos gerklės, o drąsesniems — net kartuvės pastaytos . . .

— Taip jau pripratome pr e kraujo kvapo, jog ir gryniausia me ore, rodos, jauti žaizdos . . . O kas duos gryną orą pakvėpuoti kalėjimuose sukištiems? Arba velkamiems vagonuose į šiaurę mūsų broliams kovotojams?".

Tai ką bekalbėti apie šiandieninę padėtį Lietuvoje? . . .

Pranys Alšėnas.

Korejos ženkle

Gediminas Galva.

Šaltojo karo palaidojimas

Toji sąvoka aptarė padalytą ir balansuojamą pasaulį. Bolševizmo agresijai ir vakariečių pairimui ji buvo pravarti. Tas balansas reiškė vakariečių skelbtųjų idealų pamiršimą, atsakomybės baimę, vengimą sovietus pažaboti, kai jie vergė vieną tautą po kitos ir be pasigailėjimo jas naikino. Tas spekuliatyvus balansas tarptautinėje politikoje buvo žalingesnis už karą.

Kai JAV karinis saugumas pranešė apie mobilizaciją šiaurinėje Korėjoje, karo min. Johnson ir štabų viršin. Bradley, tuojaus atsidūrė Mac Arthuro būstinėje. Jie dar nespėjo grįžę nuodugniai klausimo referuoti prezidentui, šiaurinė Korėja užpuolė pietinę. Prez. Roosevelto ten sukurta voratinklių siena kartą prakirsta.

Tik tuomet Vašingtonas išdrįso pažvelgti veidrodin, kad pamačius "šaltojo karo" iškreiptą savo veidą.

Pietiečiai — nacionalistai užpuolimo nelaukė. Jų apsiginklavimas pirmykštis. JAV paskutinį mėnesį jiems "apginkluoti" paskyrė tarp $200 ir 500. Jų moralė neatspari ir palūžo į trečią dieną, kai apie 70% karių išbėgiojo.

JAV tuojau įjungė JTO. Šešios valstybės išsiuntė karo laivus į Tolimuosius Rytus. Kitos remia ūkiškai. Palaipsniui įsipainioja karan vis didesnis valstybių skaičius. Antisovietinė akcija stiprinama. Nauji šūkiai skelbiami: išlaisvinti pavergtuosius iš bolševikų nagų. JAV siunčia naujas divizijas į Korėją, nes ten esą amerikiečiai nesugeba ne vien žengti pirmyn, bet ir atsilaikyti.

Padalyta "Ramiojo ryto šalis"

Sukapotas organizmas pradėjo kraują spjaudyti. Korėja 85.000 kv. mylių, 28,2 mil. gyventojų kraštas padalytas į šiaurinę ir pietinę dalį pagal 38 paralėlę. Toji dirbtinė siena yra Stalino sugalvota, o Roosevelto nukalta. 1948. V. 1 įkurta "Šiaurės Korėjos demokratinė liaudies respublika". Joje telkiasi svarbiausia krašto pramonė: plieno, anglies, žibalo valyklos. Gyventojų teturi 8 mil. Jos konstitucija labai panaši į kitų sovietinių satelitų. Sostinė Pyongyang. Ministeris pirmininkas komunistas Kim il Sung. Jo vyriausybe gyventojai nepatenkinti, bet skundai liko be atgarsio.

1948 m. gruodžio mėn. Sovietai atitraukia savo kariuomenę, bet palieka 3.500 karių stebėtojų. Ginkluotų vyrų 95.000. Ginklai japonų ir sovietų.

Pietinė Korėja turi 20.2 mil. gyventojų. Daugumoje verčiasi žemės ūkiu. Prezidentas Dr. Syngham Rhee pasirinko autoritarinę linkmę, krašte nepopuliarią. Jį rėmusios partijos rinkimuose pralaimėjo.

JAV kariuomenė iš krašto atitraukta 1949 m. birželio mėn., bet pasiliko apie 500 karių patarėjų. Karui prasidėjus pietinė Korėja turėjo 96.000 karių, bet be lėktuvų, šarvuočių ir sunkiosios artilerijos.

JTO pastangoms sutaikyti likus bergždžioms, tarp Seoul ir Pyongyang prasidėjo propagandinis karas. Komunistai atvirai pradėjo kovoti prieš Rhee. JAV padėtis ne žavingiausia. Jos turėjo pažaboti savo satelito autokratinius polinkius ir remti ūkiškai. Tačiau toji parama nebuvo užtektina.

Voratinklinė siena — 38 paralėlė ankščiau buvo dažnai pažeidžiama iš vienos ar kitos pusės. JAV karinė žvalgyba š. m. pavasarį pastebėjo, kad šiauriečiai daro karinius sustiprinimus. Pranešimai apie juos buvo pasiųsti ir State Departmentui, bet pastaruoju metu paaiškėjo, kad jie S. Dep. nepasiekė . . .

Praeities klaidos keršija

Šiais metais sovietai sutelkė dėmesį į sužalotus kraštus: Sekminių 500.000 komjaunimo manifestacija Berlyne, Austrijos neužbaigiamas **politinis sukti**nis, o Korėjoje ugnimi ir krauju mokama už praeities klaidas.

Visa tai įvyko dėl prez. Roosevelto naivaus pasitikėjimo Stalinu, kuris slaptomis sutartimis ir atvirais susitarimais išspaudė neregėtas nuolaidas. Vokiečiams ir japonams sunaikinti pasirašyta sutartis su velniu, dėl kurios reikės lieti žmonių kraują.

Berlynas užleistas. Patton šarvuočiai sulaikyti. Beneš, Roosevelto patarėjas taikiai sugyventi su Stalinu, atsiduria "demokratiniame" glėby. Tuo metu gen. Dwight D. Eisenhower viešai pareiškia, kad jie neša atsakomybę už kariuomenės atitraukimą ir Berlyno užleidimą sovietams. Gal jis to ir nenorėjo, bet, gavus parėdymą, turėjo taip daryti. Roosevelt buvo viešpats. Jis galėjo būti blogas strategas, bet jo klaidos nedovanotinos politinėje srityje. Dėlko Jaltos konferencijoje su Stalinu šnabždantis iš amerikiečių tedalyvauja Alger Hiss, kuris š.m. buvo pasmerktas už paslapčių išdavimą Maskvai? Dėlko W. Churchill siūlymai nebuvo išklausyti? Kuriam galui sveiki organizmai sužaloti ir ištisos tautos užparduotos vergijai? Jei išmintis būtų pakeitusi nesusivokimą ir numatymas — aklumą, daug kas nebūtų įvykę Europoje ir Azijoje. O dabar Korėja pasrūvo ir amerikietišku krauju. Mandžurija tapo kelrodžiu į Kurilus ir Kiniją.

Azijos rytuose JAV teliko vienintelė Korėja. Strategiška jos reikšmė nepaprastai didelė. Todėl Kremlius dėl jos aukoja mašinas, o amerikiečiai lieja ir savo kraują.

Korėjos įvykių reikšmė

JAV nūdienė užsienio politika, atrodo, be gairių ir lygsvaros. Š.m. sausio mėn. Dean Acheson pakartotinai priminė, kad JAV neginsiančios Korėjos ir nesikišančios į Tolimuosius Rytus. Kinijoje atliktas tamsus žaidimas. Čiankaišekas atsidūrė Formozoje. JAV nerėmė kiniečių nacionalistų, bet nutarė kovoti už korėjiečius. JAV užleido milžiną, bet stvarstosi dėl iškišulio. Jas išgujo iš Azijos kontinento, todėl jos nori sudaryti gynybos liniją jūromis: Korėja, Japonija, Filipinai, Formoza ir atlaikyti pozicijas Indokinijoje, Malajuose ir Indonezijoje. Štai kas vertė prez. Trumaną daryti ryžtingą žyg.: įsakyti JAV karinėms pajėgoms tas sritis ginti. Dabar jau ir šūkis išsprūdo: kovojame prieš komunizmą ir siekiame išlaisvinti pavergtas tautas. Tai vertė daryti ne toli numatanti politika, bet prez. Harry S. Truman "New York Times" korespondentui privačiai pareikšta mintis: "Kiekvieną kartą, kai mes sukaliojomės apie Rusiją, ji mums vis įpylė į kelnes" — "Rassiams kick us in pants".

Azijoje esama daug neišspręstų ūkiškų, socialinių ir politinių klausimų. Iš politinių ypač paminėtina vadinamas kišimasis į svetimųjų reikalus. Gynimas Formozos reiškia nelemtą sąlytį su raudonąja Kinija ir sovietais. Įsikišimas Indokinijoje paliečia ne vien prancūzų prestižą, bet ir komunistinę Vietmin vyriausybę, esančią glaudžiame saite su sovietais.

Korėjos užleidimas sovietams būtų smūgis JAV ne vien praradus svarbią strateginę poziciją, bet ir jų prestižui, kai pasaulio akys dabar į jas nukreiptos. Nūdieniai kruviniejį įvykiai Korėjoje yra ne jėgų bandymas, kaip kai kas mėgina prilyginti pilietiniam karui Ispanijoje — tai ne bandymas naujų ginklų, bet žūtbūtinė kova už labai svarbią poziciją. Toji kova yra ne kas kita, kaip trečiojo pasaulinio karo pradžia. Ji gali būti su pertraukomis ar be jų, tačiau išjudinta karo mašina turės būti paruoštyje "amžinąjį" priešą sunaikinti. Taip galvoja amerikiečiai, bet ne kitaip ir sovietai. Pirmieji svarsto beturį tik 2-3 metų ginklų persvarą prieš sovietus. Kremlius nuolat kintančia politine strategija ir taktika ne vien maksimaliai išnaudoja vakariečių pairimą, bet užima poziciją po pozicijos ir nuolat, ir didelius sunkumus nugalėdami, visur įsitvirtina. Tuo pat metu jie visas pajėgas skiria apsiginkluoti. Jų karo biudžetas siekia apie $45 bil. dol., t.y. tris kartus daugiau kaip JAV krao biudžetas.

Ką sovietai veiks?

JAV užtinkame gal daugiausia politinio nenusivokimo:

(Nukelta į 3 psl.)

Jau priešas eina...

("Tėviškės Žiburių" korespondento New Yorke)

Tai kas, kad sovietai pasiliko 175 divizijas, ir Stalinas paskelbė didžiausią ginklavimosi penkmetį! Amerikiečiams atrodė, kad niekas negalės užkabinti turtingiausios ir galingiausios pasaulio šalies.

Bet va — ir visa bėda, dėl tos logikos! "Ką Dievas nori nubausti — protą atima". Kažin ar nebūtų Hitleris dabar Europos valdovas, jei jis būtų palaukęs dar nors 5-tą metų? O dabar Stalinas. Nors jis pats dėl tos Hitlerio klaidos kažkokioj konferencijoje amerikiečiams nusišaipė, dabar daro lygiai tą patį — jis padegė knatus III Pasauliniam karui per anksti! Jis save pats pasmerkė kartuvėms, ir visą savo politbiūrą ir savo nuolankius vergus. Bet kodėl jis taip pasiskubino? Čekų sluoksniai praneša, jog sovietų viršūnėse pučią jam labai pavojingi vėjai. Ir kariuomenė nėra taip jau labai atsidavusi.

"Spiegel", Vokietijoje, neseniai pranešė apie labai stiprų antisovietinį elementą Raudonojoje armijoje. Ir jie, tie kontrrevoliucionieriai, savo lapukuose viliasi greitai sulauksią dienos kada "Stalinas ir visa galvažudžių gauja bus nuteista ir pasiųsta į kartuves". Stalinas Korėją uždegė siekdamas sutraukti ten Amerikos dėmesį ir norėdamas užbėgti už akių ruošiamiems P. Korėjai ginklų trfansportams. Iki to laiko, išskyrus policijai skirtus ginklus amerikiečiai, nors reguliariai atakuoti prezidento Rhee notomis, rimtesnės pagalbos nebuvo pasiuntę. Kam, juk juos saugo Amerikos vardas!

Gen. Bradley savo pareiškime pažymėjo, jog amerikiečių svarbiausios pozicijos bus Europoje, kur Stalinui labai rūpi vokiečių ir prancūzų plieno ir karo pramonės likimas.

Kaip gi be šių kraštų, jis galėtų bent iki pusės pristvyti Amerikos plieno pagaminimą 100 milijonine tonų persvara! Bet ir prie šito tikslo Stalinas neina tiesioginiai. Ir negali kitaip — Tito perdidelis skaudulys. Todėl — štai bulgarų, vengrų ir rumunų kariuomenės paruoštos. Ne, rusų ten nebus — jie turi būti pataupyti generaliniam puolimui.

Ir Aliaskai grėsmė. Amerikiečiai ir tą gerai žino, nemanykit. Bene 2.000 eskimų yra mobilizuoti, ir net pora lengvųjų plerpalų — lėktuvų jiems duota, kad laiku pabudintos amerikiečių įgulos aerodromuose, spėtų parengti juos sovietų parašiutininkų desantams. Aliaskos amerikiečiai nelaiko gyvybiniu punktu — ten sovietai karo fabrikų neras ir kultūros 20 amžiaus neišnaikins. Europa jiems labai rūpi — ir nežino ką daryti. Liepos 10 dieną į ten, skubos keliu, papildyti Vidužemio flotilijos išmovė vienas didžiausių pasaulio lėktuvnešių "Midway" su keturiais naikintojais iš šonų, ir virš 100 moderniausių naikintuvų ant denio. Gal tas kiek apramins europiečių nervus.

Priešas eina, o Atlanto paktas vis tebėra popieriuje. Vokiečiai su prancūzais buvo bepasinešą draugauti. Bet tas atsirėmė į aukštąją anglų ir kaikurių įtakingų Amerikos sluoksnių opoziciją. Prancūzai tada, vieni šoko minuoti Reino pakrantes, ir net naujinti Maginot liniją. Gen. de Gaule pučia aliarmo pagalbos trimitus. Jis įsitikinęs, jog Korėja tik prologas sovietų smūgiui Europoje. Bet prancūzai, nors jų politikai suteikia retkarčiais gaivinančių idėjų, nesiklauso — jiems labiau rūpi pensijos, veteranų bėdos, kiti apie neutralumą šnekasi.

Žinios iš Korėjos Vokietijoje kelia paniką. Adenaueris pakartotinai kreipėsi garantijų į Amerikos ir kitus komisionierius. Reikalas pasiekė Vašingtoną ir šiandien pat žydų oficiozai New Yorke pranešė, kad Jacob Javits asmeniškai telefonu kreipėsi į Trumaną, prašydamas jokiu būdu neleisti Vokietijos apginklavimo, nes tada "vokiečiai susidėsią su sovietais". Taigi, taip atrodo Europoje: Prancūzija silpna, menka kovotoja prieš bolševizmą, su savo komunistais parengties stovyje. Vakarų Vokietija, be menkiausios atsakomybės jausmo iš Vakarų pusės yra atiduota sovietų 40.000 tankų ir 20.000 motorizuotos artilerijos malonei. Europiečiai kiek dar viliasi, tai tik kažkokių naujųjų Amerikos ginklų jėga—viena ar dvi Yankių divizijos jų neapsaugos.

Stalinas, pradėdamas Korėjos skerdynes, amerikiečius įvėlė į biaurią prestižo išlaikymo aferą. Kariuomenės vadai visai nelinkę ten gabenti savo naujausių ginklų, nei kišti geriausių vyrų, tik diplomatai juos verčia. Kariai sako "What for?" Juk jie prieš metus atitraukę savo kariuomenę iš Korėjos vien tik dėlto, kad jų strateginė pozicija, akivaizdoje viso sovietų užimto kontinento, yra nepaprastai prasta. Jie prižadėjo sovietų tankus ir lėktuvus išstumti iki 38 paralėlės. Bet kas bus po to? Juk komunistai ir iš už paralėlės puls, juos parems kinų komunistų armija, o jei amerikiečiai pereis 38 paralėlę, dėdė Juozapas gali užsirūstinti!

"NYT" Baldvinas peikia JAV kariuomenės moralę. Kam tiek daug 17-20 m. vaikų buvę priimta. Po pirmųjų tankų šūvių jie daug kur metę pabūklus ir pabėgę. Po amerikiečių belaisvių nužudymo Baldvinas rašo, kad "turį reikalą su barbarais". Sveikinam! Netrukus gal pripažinsit, kad ir Roosevelto "įdomus socialinis ir ekonominis eksperimentas, vykdomas Sovietų Rusijoje", taip pat tedavė barbarizmą.

Gi tuo tarpu amerikiečiai Korėjoje vis taiso linijas — duok Dieve, ne iki pat Japonijos.

Puikus generolo Mac Arthuro karių juk negalime priversti su ragatkėmis mušti tankų — lėktuvų kombinacijas, tankų, kuriems Baldvinas ir kiti duoda "nepamainomų" vardą!

Kas toliau — braižykime galimybes: 1. Britai gal prikalbins sovietus atšaukti korėjiečius pilsiui. 2. Amerikiečiams nustūmus sovietų pakalikus iki 38 paralėlės sovietai gali įsimaišyti paskelbdami pavojų Vladivostokui. 3. Naujoji "Ispanija" gali virsti iš Korėjos, kada ne viena pusė nenorės nusileisti. Ši galimybė labiausiai galima. Šimtai amerikiečių supūtų laukuose, o jų sudaužyti tankai būtų Amerikos nepajėgumo simbolis . . . Tada jie sekančiais šuoliais šoktų ant Jugoslavijos, Vietnam, Irano, Irako, Arabijos. Kiekvienas šis, kad ir laikinas sovietų laimėjimas vis prailgintų karo laiką, padaugintų baltų kryžių eiles.

Amerikiečiai pasiryžo vadovauti, verčiami savo saugumo ir kad "įrodytų kritikams Europoje šiuo metu skelbiantiems neutralumą likiminėje kovoje, kad ji ir moraliai yra kur kas stipresnė negu kad jie mano". Įtakingieji Amerikos laikraščiai tiksliai išreiškia jos žmonių nuotaikas, reikalaudami—kad tuoj būtų pradėta kaip reikiant mobilizacija. Prie to einama. Užsandėliuoti bombonešiai skubiai pritaikomi aktyviai tarnybai. Primenama, kad dabar paleidus į darbą visas karo aviacijos dirbtuvesį, tik po 34 mėnesių amerikiečiai galėsią pagaminti 50.000 lėktuvų į metus. Spauda reikalauja, kad ši mobilizacija būtų tęsiama iki Raudonoji armija pasitrauks iš visų valstybių, kurios tiesioginiai nepriklauso sovietų suverenitetui. Priešas eina Korėjoje, ir pavojus negali būti paneigtas ar nuslėptas, aliarmuoja spauda.

Nelaukti iki pradės veikti Atlanto paktas!

Nelaukti iki sovietai nuspręs kada jie turi pulti!

Laikas, pats laikas, susigriebti, vėl sumobilizuoti savo tikrai galingas pajėgas ir pavojų pašalinti visiems laikams — toks yra motto įtakingųjų JAV laikraščių.

Almus.

Šv. Lauryno kanalas

Kanada jau kelios dešimtys metų rūpinasi kartu su JAV sureguliuoti šv. Lauryno upę — išvesti kanalą, kuriuo galėtų plaukti iki Ontario ežero okeaniniai laivai, jūrų uostais padarydami ir Montrealį ir Torontą, Port William, Čikagą. Kanados ir JAV ūkiui būtų labai didelės reikšmės įvykis. Kartu būtų pastatyta didžiulė elektros jėgainė prie Cornwall, kuri duotų 2.200.000 arklio jėgų. JAV pramonei kanalas būtų labai naudingas, nes juo JAV pramonei galima būtų nugabenti gausią Labradoro rudą ir Quebeco provincijoje atidengto naujo metalo titanium, kuris kietesnis už plieną ir labai reikalingas karo pramonei.

Toronto "Star" nesenai paskelbė, kad prez. Trumanas negalėdamas pravesti to reikalo per parlamentą, kur kliudo didžiosios JAV firmos bei uostamiesčiai, įsakęs projektą pradėti vykdyti iš karinio biudžeto. Kanalas kainuos apie 1 bilioną dolerių. Pusę tos sumos padengs Kanada.

— WINNIPEGAS. — Red Ir Assiniboine upių sureguliavimui sudaryta mišri JAV ir Kanados komisija. Abi upės prasideda JAV, bet jų potvyniai daugiausia paliečia Kanadą.

— PANAMA. — Čia komunistų partija uždaryta.

Maskvos atsakymas į Schumano planą

JAV suprojektuotas ir Schumano pasiūlytas planas sujungti Vakarų Europos pramonę, tuo būdu smarkiai pakeliant akmens anglies ir plieno produkciją, sovietams buvo nemaloni staigmena. Tiesa, tas planas vis dar tebėra tik planas, bet, jeigu tik nesutrukdys netikėtai įsižiebusi karo liepsna, reikia manyti, bus prieita prie galutinų susitarimų, o po susitarimų beliks griebtis konkrečių darbų. Kad šį kartą sovietai buvo paliesti į labai jautrią vietą, rodo jų staigus reagavimas.

Rytinio Ruhro projektas

"US News and World Report", remdamasis JAV žvalgybos gautais duomenimis, praneša apie naujus sovietų užsimojimus, kuriuos reikėtų laikyti jų atsakymu į Schumano planą. Maskva karštligiškai imasi organizuoti Rytinį Ruhrą, siekdama sujungti į vieną vienetą Rytų Vokietijos, Čekoslovakijos ir Lenkijos pramonę.

Pagrindinis vaidmuo naujajame Maskvos projekte tenka Lenkijai ir Čekoslovakijai, kur bus sukonentruota sunkioji pramonė. Kadangi abiejuose tuose kraštuose tėra, palyginti, mažoka geležies rūdos, žaliavas planuojama pristatyti iš Ukrainos, daugiausia iš Krivoj Rogo. Žinoma, čia kyla sunkumų dėl gana didelių nuotolių. Tačiau išeitis jau surasta. Čekai su lenkais bendromis jėgomis kasa kanalus, kurie turės sujungti Oderio ir Dunojaus upes. Iš Ukrainos kasyklų geležies rūda bus Dniepru gabenama į Juodąją jūrą, o iš čia Dunojum ir Oderiu plauks į Čekoslovakijos ir Lenkijos fabrikus. Priestatymas nebus labai brangus, nes vandens keliai visada pigesni už geležinkelius.

Lenkija jau dabar iškasa virš 74 milijonų tonų akmens anglies. 1950 m. iškasamos anglies tonų skaičių tikimasi padidinti iki 90 mil. Dabartinę Lenkijos plieno produkiją — 2,3 mil. tonų — norima padvigubinti iki 4,5 mil. Netoli Krokuvos statomi dideli plieno fabrikai. Paskolą fabrikų statybai teikia Sovietų Sąjunga.

Lenkijos ir Čekoslovakijos naujai užsukta pramonė sovietams turės gaminti sunkiąsias mašinas. Jau šiuo metu abiejuose kraštuose yra išvystytas glaudus ekonominis bendradarbiavimas. Naujieji fabrikai statomi bendromis jėgomis, o, be to, jau veikiančios pramonės įmonės, siekdamos pakelti produkiją, keičiasi savo gaminiais. Jeigu, pavyzdžiui, Čekoslovakijos fabrikai pagamina geriau kurias nors mašinų dalis, Lenkija jų negamina, bet įsiveža iš Čekoslovakijos. Čekoslovakai gi mielai naudojasi panašia lenkų paslauga. Gaminių čekoslovakiška ar lenkiška etiketė priklauso nuo vietos, kur jie buvo sumontuoti į krūvą. Dalys gaminamos bendrai. Taigi, aiškiai einama prie kooperatyvinės gamybos. Netgi ir vienodos rūšies plieno abu kraštai negamina. Išvystę skirtingų rūšių plieno gamybą, paskui jie keičiasi tarpusavyje.

R. Vokietija atgauna balsą

Lenkijos naudai smarkiai apkarpytai R. Vokietijai šiame Maskvos plane skiriamas kiek skirtingas uždavinys: ji abu minėtuosius kraštus turi aprūpinti savo aukštai kvalifikuotais darbininkais, preciziškais instrumentais, optikos gaminiais, sintetiniu benzinu ir guma. Iš Lenkijos ir Čekoslovakijos R. Vokietija už tai gauna geležies rūdą ir akmens anglis savo fabrikams, o gaminius vėl siunčia į tuos kraštus, iš kur atkeliavo geležies rūda ir anglis.

R. Vokietijos produkcija jau yra pasiekusi 80% prieškarinio lygio ir netolimoje ateityje — iki sekančios žiemos — žada prašokti Hitlerio laikų skaičius. Kartu su atgimstančia pramone, žaliavų ir gaminių pasikeitimais, ji jau ima įgauti lygų balsą kitų Maskvos satelitų tarpe.

Nauja sovietų pramonės imperija

Į vieną vienetą sujungta R. Vokietijos, Čekoslovakijos ir Lenkijos pramonė nėra taip jau silpna — ji prašoka Pramcūzijos pajėgumą. Sovietų čia investuotas kapitalas duoda neblogus vaisius. Jeigu viskas gerai klosis, 1955 m. Rytinis Ruhras, kaip kad jį vadina sovietai, pralenks vakarinį Ruhrą, buvusią Vokietijos galybės kalvę.

Vakarinis Ruhras dabar iškasa 105 mil. tonų anglies, Rytinis Ruhras 1955 m. tikisi pasiekti 115 mil. tonų. Vakarinė Vokietija šiuo metu pagamina 10,6 mil. tonų plieno, Rytai už penkerių metų tikisi pasiekti 11 mil. tonų metinę produkciją.

Tiesa, sovietams dabar tenka išmesti gerokas sumas pinigo. Paskutiniaisiais metais jie į šias tris satelitines valstybes įkišo 2,5 bilijono dolerių. Sekančių penkerių metų laikotarpyje investuojamos sumos žada būti dar didesnės. Tačiau neturime užmiršti, kad kai pramonės mašina bus užsukta, visi gaminiai keliaus viena kryptimi — į rytus. O sunkiosios pramonės fabrikai gali gaminti viską, ne vien tik žemės ūkio mašinas, bet patrankas, tankus, lėktuvus. Operacijų didumą pakankamai iliustruoja pernykštis Čekoslovakijos ir Sovietų Sąjungos prekybos balansas, siekęs net 400 mil. dolerių, kai tuo tarpu dar 1938 m. tebuvo užfiksuota vos 54 mil. dolerių kukli suma. Į Čekoslovakiją sovietai siuntė maisto produktus ir žaliavas fabrikams, o iš Čekoslovakijos išsivežė vien tik pramonės gaminius.

Sovietų blokas silpnesnis už JAV

Žinoma, ir ši priemonė sovietų neišgelbsti nuo JAV ir Vak. Europos pramonės aiškios persvaros. Paskutiniais duomenimis JAV blokas dabar pagamina 144 mil. tonų plieno, sovietų plieno produkcija tesiekia vos 30 mil. tonų. Akmens anglių metinė JAV bloko produkcija užfiksuoja 1.360 mil. tonų, sovietai — 430 mil. to.

Pagal planuose įrašytus skaičius, jeigu viskas gerai eisis ir jeigu sovietams R. Vokietijos, Čekoslovakijos ir Lenkijos pramonę pavyks pakelti iki užsibrėžto lygio, 1955 m. jie turės apie 35 mil. tonų plieno ir 450 mil. tonų anglies metinę produkciją. Skaičiai gali būti truputį didesni, jeigu ir patys sovietai pasitemps savose žemėse. Tačiau — šiaip ar taip jiems vis dėlto bus toli iki JAV bloko ekonominio pajėgumo. Pagaliau Schumano planas Vakarams taipogi suteikia galimybės plėsti savo produkciją. Vakarų Europos pramonės sujungimas tikrai duos didesnius rezultatus už sovietinio Rytinio Ruhro tuo tarpu popieriuje užfiksuotas pastangas.

Norint prisivyti JAV pramonės pajėgumą, Stalinui belieka viena išeitis: Vakarų Europos okupacija. Vakarinės Vokietijos, Prancūzijos ir Beneluxso pramonė, patekusi į sovietų rankas, gerokai pakeltų jų potencialą. Tačiau toks Stalino žingsnis reikštų karą, o karo metu niekas negali garantuoti, kad minėtoji pramonė į jo glėbį pateks sveika sveikutėlė... Ir Hitleris kadais mėgino svetimų kraštų pramonės sąskaiton padidinti savo karinį pajėgumą. Deja, žygis, baigėsi katastrofa. Sunku tikėtis, kad Stalinui geriau išeitų...

Tuo tarpu jis, nors ir turėdamas žymiai mažesnę pramonę už JAV, atrodo, yra nepalyginamai stipriau apsiginklavęs. Kas iš tų JAV bloko didelių ir gražių skaičių, kada tik mažytė dalelytė eina ginklavimosi reikalams. Tuo tarpu sovietai elgiasi atvirkščiai — mažytę dalelytę skiria gyvenimo reikalams, o visą savo kasyklų ir fabrikų potencialą meta ginklų kalimui...

Vyt. Kastytis.

KOREJOS ŽENKLE

(Atkelta iš 2 psl.)

karo nebus, nes sovietai nepasiruošę kariauti. Toji tezė nūdien atgyventa. Dabar klausiama: ką darys Kremlius

Sovietai, kaitaliodami šūkius: taika, užpuolimas, imperializmas ar darbo klasės vienybė. stengsis neįsivelti į karą. Tačiau tuo pat metu bandys sukurti antrą, trečią ar kelintą frontą, kurie privers ne vien JAV šokti fokstrotą.

Pastaruoju metu pasklidęs gandas, kad sovietų kariuomenė telkiama Irano ir Jugoslavijos pasieniuose.

Iranas yra viena svarbiausių strateginių pozicijų, iš kurios gali vakariečiai smogti į sovietų gyvybinius centrus.

1921 m. sovietai pasirašė su Iranu savitarpio pagalbos sutartį, pagal kurią automatiškai paremiama kariniais veiksmais, jei kuri šalis būtų užpulta. Irano prosovietinė vyriausybė nuvirto. Azerbeidžano pasienyje veikianti sovietinė radio stotis ragina azerbeidžaniečius atsikratyti Irano valdžios. Sovietams nepatinka ir amerikiečių karinės misijos buvimas Teherane. Tuo reikalu įteikta griežta nota, kurioje ypač puolami amerikiečiai dėl naftos išvežimo iš Irano. Rumunijos ir ypač Bulgarijos — Jugoslavijos pasienyje telkiama kariuomenė. Jugoslavijos laikysena mažiausia įtartina. Jos poslinkis į vakarus galėjo būti grynai taktinis. Tokias išvadas verčia daryti kaikurie įvykiai, rodą jugoslavų atsargų persiorientavimą link Maskvos.

Tokių taškų, naujam gaisrui padegti, gali būti surasta ir daugiau, pav., Vokietijoje, Austrijoje ir tt. JAV nuvokia jų reikšmę. Todėl Dean Acheson, paskutinėje spaudos konferencijoje, griežtai įspėjo, kad jos nepakęsiančios sovietų tolimesnio kiršinimo ir naujos agresijos organizavimo.

"Svietai praranda tik tankus, o amerikiečiai jau žūna"

Toks galvojimas neretai girdimas iš amerikiečių šviesuolių patrijotų, kurie kiek nusivokia tarptautinės politikos gijose.

Amerikiečių nesekmė Korėjoje yra katastrofiška. Čia galima daugelį priežasčių išgliaudyti: JAV kariuomenė karui neparuošta, organizacija ir tiekimas šlubuoja, ginklai nepritaikyti, netinkamumas naujų ginklų, kurie buvo išreklamuoti miniai nuraminti ir pagaliau įjautrinimas amerikiečių, kurie nuolat dėstė: "Our country is large and most powerful".

Tas galybės mitas sąmoningai griaunamas, kad JAV pastačius po ginklu. Pirmiausia yra daroma bandomoji 547.482 naujokų mobilizacija, 18—26 metų amžiaus. Esami pusiau kariniai daliniai jau senokai įtraukti į darbą. Mobilizacija organizuojama atsidėjus, kad įrikiavus kariuomenėn tinkamus vyrus ir moteris.

Keistu sutapimu dar prieš Korėjos įvykius jau buvo pradėta kalbėti ir rašyti apie karo ūkio įvedimą JAV. Kai įsiskaitai į jo prasmę, daug kuo jis primena vokiečių Kriegswirtschaft. Eilė karo pramonės įmonių įjungta darban. Artimoje ateityje žada pajudėti didelis skaičius naujų karo įmonių. Sąryšyje su šiais įvykiais numatoma reguliuoti darbo atlyginimą, kainas, kurios jau pradeda kilti, nuomas ir pačią darbo jėgą.

JTO įjungimas kovon prieš komunizmą yra naujas įvykis, kuris mažiausia derinasi su Tr. Lie varyta taikos propaganda, kuri labai artima bolševikinei.

Iki šio meto, be JAV, dalyvauja dar D. Britanija, Australija, Kanada, Kinija, Olandija ir N. Zelandija su jūrų ir oro karo laivynais. Ūkišką paramą pastūlė Danija, Norvegija, Čilė, Filipinai, Nikaragua ir Thailanda būti dar didesnės. Tačiau neturime užmiršti, kad kai pramonės mašina bus užsukta, visi gaminiai keliaus viena kryptimi — į rytus. O sunkiosios pramonės fabrikai gali gaminti viską, ne vien tik žemės ūkio mašinas, bet patrankas, tankus, lėktuvus. Operacijų didumą pakankamai iliustruoja pernykštis Čekoslovakijos ir Sovietų Sąjungos prekybos balansas, siekęs net 400 mil. dolerių, kai tuo tarpu dar 1938 m. tebuvo užfiksuota vos 54 mil. dolerių kukli suma. Į Čekoslovakiją sovietai siuntė maisto produktus ir žaliavas fabrikams, o iš Čekoslovakijos išsivežė vien tik pramonės gaminius.

Sovietų blokas silpnesnis už JAV

Žinoma, ir ši priemonė sovietų neišgelbsti nuo JAV ir Vak. Europos pramonės aiškios persvaros. Paskutiniais duomenimis JAV blokas dabar pagamina 144 mil. tonų plieno, sovietų plieno produkcija tesiekia vos 30 mil. tonų. Akmens anglių metinė JAV bloko produkcija užfiksuoja 1.360 mil. tonų, sovietai — 430 mil. to.

Pagal planuose įrašytus skaičius, jeigu viskas gerai eisis ir jeigu sovietams R. Vokietijos, Čekoslovakijos ir Lenkijos pramonę pavyks pakelti iki užsibrėžto lygio, 1955 m. jie turės apie 35 mil. tonų plieno ir 450 mil. tonų anglies metinę produkciją. Skaičiai gali būti truputį didesni, jeigu ir patys sovietai pasitemps savose žemėse. Tačiau — šiaip ar taip jiems vis dėlto bus toli iki JAV bloko ekonominio pajėgumo. Pagaliau Schumano planas Vakarams taipogi suteikia galimybės plėsti savo produkciją. Vakarų Europos pramonės sujungimas tikrai duos didesnius rezultatus už sovietinio Rytinio Ruhro tuo tarpu popieriuje užfiksuotas pastangas.

Norint prisivyti JAV pramonės pajėgumą, Stalinui belieka viena išeitis: Vakarų Europos okupacija. Vakarinės Vokietijos, Prancūzijos ir Beneluxso pramonė, patekusi į sovietų rankas, gerokai pakeltų jų potencialą. Tačiau toks Stalino žingsnis reikštų karą, o karo metu niekas negali garantuoti, kad minėtoji pramonė į jo glėbį pateks sveika sveikutėlė... Ir Hitleris kadais mėgino svetimų kraštų pramonės sąskaiton padidinti savo karinį pajėgumą. Deja, žygis, baigėsi katastrofa. Sunku tikėtis, kad Stalinui geriau išeitų...

Tuo tarpu jis, nors ir turėdamas žymiai mažesnę pramonę už JAV, atrodo, yra nepalyginamai stipriau apsiginklavęs. Kas iš tų JAV bloko didelių ir gražių skaičių, kada tik mažytė dalelytė eina ginklavimosi reikalams. Tuo tarpu sovietai elgiasi atvirkščiai — mažytę dalelytę skiria gyvenimo reikalams, o visą savo kasyklų ir fabrikų potencialą meta ginklų kalimui...

Vyt. Kastytis.

Tačiau apstybė vardų nekliudo komunistams žengti pirmyn ir ruošti naują Dunkirque Azijoje.

JAV girdimi vis dažnesni balsai išstumti sovietus iš JTO. Buvęs prez. Harbert Hoover to reikalavo jau balandžio mėn. Dabar jis pakartojo tą reikalavimą visu griežtumu nors nesiūlo "kam sovietus nušluoti nuo žemės paviršiaus".

Jis bara, kad JAV daug kalba apie naują kryžiaus karą, bet dar visai nepasiruošusios ginklu ginti savo reikalų.

Jakov Malik, sovietų atstovas prie JTO jau nūdien, neturėdamas ką veikti Flushing Meadows, apleido JAV.

Taikos ieškojimas

Kiekvienos taikos metu ruošiamasi karui ir kariaujant vedami pasitarimai taikai rasti. Tokie pasitarimai ir dabar daromi tarp Maskvos ir Vakarų, Indijai tarpininkaujant. Sovietai pasiūlė šį pagrindą taikai sudaryti:

1. Korėjoje atstatymas sienos 38 paralėle,
2. Pripažinimas Maocetungo komunistinės Kinijos,
3. JAV nesikišimas Formozoje,
4. Indijai suteikimas vietos JTO Saugumo Taryboje, nuolatiniu nariu.

Korėjoje atstatymas statuts quo ante ir jos tvarkymas pagal JTOnutarimus yra be priekaištų. Bet sovietai tesiekia kitu būdu visą Korėją užvaldyti.

Maocetungo pripažinimas, kaip ir Indijos įsprausdimas Saugumo Tarybon, yra politinio prestižo klausimas. Sovietiniu požiūriu logiška, kad JAV Korėją dovanotų Maocetungui, tuo pačiu Stalinui, o savo strateginę liniją laikinai pravestų nuo Japonijos per Filipinus į Indoneziją. Tuo pasakoma, kad vakariečiai neturi ko ieškoti Azijos kontinente, nes ten viską jau yra praradę. Dėl šios sąlygos siūlymas JAV yra nepriimtinas.

Vakarų pasaulį įvykiai privers pakelti sovietų numestą pirštinę. Tuomet bus surastas būdas iššaukti dvikovon pačius sovietus. Toji dvikova tęsis eilę metų, bus neregėtai žiauri, pareikalaus nebūtų aukų, nes bestija, siekusi pasaulį užvaldyti, nenorės pigiai mirti. Žūtbūtinės kovos akyvaizdoje atsiduria pasaulis. Ir vėl, lyg JAV nepriklausomybės kovų kariai, laisvojo pasaulio gynėjai, turės pasirinkti šūkį: "Mirtis ar laisvė". Kelias į laisvę bus grįstas milijonų kaukuolėmis, skęs jis kraujo tvanuose ir ašarų ežeruose. Bet tas kelias yra vienintelis ir neišvengiamas.

Lietuviai po karštu Brazilijos dangumi

S. Paulo lietuvių parapijos klebonas kun. Pijus Ragažinskas, atostogaudamas ir lankydamas savo gimines bei pažįstamus JAV-bėse, neužmiršo užsukti ir į Kanadą. Teko su svečiu plačiau išsikalbėti apie Brazilijos lietuvių gyvenimą, nes mums, anot Dr. V. Kudirkos, rūpi žinoti, kur lietuvis verkia, o kur džiaugiasi, kur vargsta, o kur turtuose, kur apleistas ir nuskriaustas, o kur liuosas ir laimingas...

Dvi Brazilijos lietuvių rūšys

Visoj Brazilijos žemėj gyvena apie 40.000 lietuvių, o S. Paulyje — jų esama apie 15 tūkstančių. Kokio nors ypatingo grupinio susiskirstymo Brazilijos lietuvių tarpe nejuntama. Trumpai pasakius, ten jie skirstosi tik į patriotus ir komunistus.

Buvę laikai, kuomet raudonieji, tiesiog terorizavę vietos lietuvius. Jeigu kas nors atsisakydavo prisijungti prie jų veiklos arba neparemdavo aukomis jų darbų, komunistai trumpai pagrasindavo: "Kiek palaukus, bus pervėlu prisidėti prie mūsų"...

Bet komunistai niekad nesisakė, kas jie iš tikrųjų yra. Jie maskuotai slėpėsi po darbo liaudies gynėjų skraiste. Todėl ir aukų nemaža buvo primedžioję. Dabartiniu metu komunistų markė labai krito. Daugeliui iš buv. paraudonavusiu atvėrė akis atvykę iš Europos tremtiniai, kitų sąžines pradėjo graužti paskutinieji įvykiai Lietuvoje, neaiškūs laiškai iš ten, o taip pat ir Brazilijos valdžios didelis nepalankumas komunistinei Rusijai ir patiems komunistams.

Dėl paminėtų priežasčių apie 90% paraudonavusių lietuvių persiorientavo ir įsijungė į lietuviškąją veiklą. Tokiu būdu, lietuvių komunistų Brazilijoje šiuo metu yra maža. Tokiais tebėra tik gilūs fanatikai, nieko negalvoją ir parsidavę Maskvai asmenys.

Lietuviškas priemiestis S. Paulyje

Vila Zelina S. Paulyje, tai lyg mažytė Lietuva. Tame priemiestyje daugiausia yra lietuviškų krautuvių, karčiamų, kepyklų, įvairiausių įmonių, na, ten susispietęs didžiausias ir lietuvių skaičius. Ten pat ir lietuviška bažnyčia.

Brazilijos lietuviai, kaip seniau gyvenantieji, taip ir naujai atvykę, tebenešioja giliai širdyse motinų įdiegtą lietuvišką papročių ir tradicijų pamėgimą. Velykų švenčių metu daromos iškilmingos procesijos, dažnai kalbamas bendras rožančius, o didžiųjų švenčių metu — ypatingai daug suplaukia tautiečių ir iš tolimesnių vietų į savąją bažnyčią. Didžiuliame S. Paulyje lietuviškos pamaldos laikomos net keturiose vietose. Vienur kartą per mėnesį, kitur — du kartu ir kas sekmadienį.

Prie lietuvių kolonijos dirba net keturi dvasiškiai: kun. K. Miliauskas (iškalėjęs bolševikiniam Minsko kalėjime 1 metus), kun. V. Valevičius, kun. Dr. A. Milius ir kun. Pijus Ragažinskas. Yra dar kun. K. Tamošiūnas, kuris dirba brazilų aukštesniojoj mokykloj, kaip kapelionas ir netoliese gyvena poetas kun. A. Arminas — Venancijus Ališas.

Be jau suminėtų kunigų, kurie mokslus baigę Lietuvoje, yra ir vietinės S. Paulo Kunigų Seminarijos auklėtinių. Prieš pusantrų metų buvo įšventintas kunigu Vyt. Kavolis, kuris šiuo metu klebonauja brazilų parapijoj. Ten pat mokslus baigė kun. Dr. Ant. Ausenka, kuris šiuo metu yra vienos gimnazijos vice-direktorius ir pranciškonas Vl. Šatas, gimęs ir augęs Brazilijoj. Rio de Janeiro lietuvių dvasinius reikalus tvarko kun. Juozas Janilionis.

Kultūrinė Brazilijos lietuvių veikla

Kultūrinė veikla daugiausia bazuojasi organizaciniuose rėmuose. Legalizuotų lietuvių organizacijų Brazilijoje yra keturios. Seniausia ir gausiausia nariais — Liet. R. K. Šv. Juozapo Bendruomenė. Ji suorganizavo ir lietuviškąją parapiją. Turi skyrius, chorą ir tt. L. K. Jaunimo sąjunga "Vytis" — taip pat gražiai veikia. Ji ūgdo savo narių tarpe lietuviškumą, puoselėja meną, vaidybą, dainas. Taipogi turi gerą chorą, kuriam vadovauja buv. mokyt. F. Girdauskas. Be šitų dviejų, dar yra Lietuvių Sąjunga Brazilijoje, kuri globoja DURL turtą, išlaiko mokyklą, ruošia parengimus ir pan. Kita lietuvių mokykla veikia prie parapijos, joje moko vienuolės pranciškietės. Tose mokyklose lietuvių kalba tėra tik kaip dėstomas dalkas.

Lietuvių Sąjunga Brazilijoje buvo įsteigta dar Lietuvos konsulo P. Mačiulio. Naujai atvykusieji iš Europos tremtiniai turi įsisteigę Savišalpos Kasą, į kurią kas mėnesį moka įnašus, o iš turimo kapitalo duoda paskolas naujai atvykusiems, kuriems įsikūrimo pradžia yra sunki.

Lietuviškoji spauda Brazilijoje

Leidžiamas žurnalinio pobūdžio laikraštis "Mūsų Lietuva", kuris išeina du kartus per mėnesį, tačiau manoma padaryti savaitraščiu ir kitas — "Žinios". Pirmasis atstovauja dešinę, o antrasis — kairę. "Mūsų Lietuvos" pirmuoju redaktoriumi buvo dail. V. Vijeikis, o dabar re-

(Nukelta į 4 psl.)

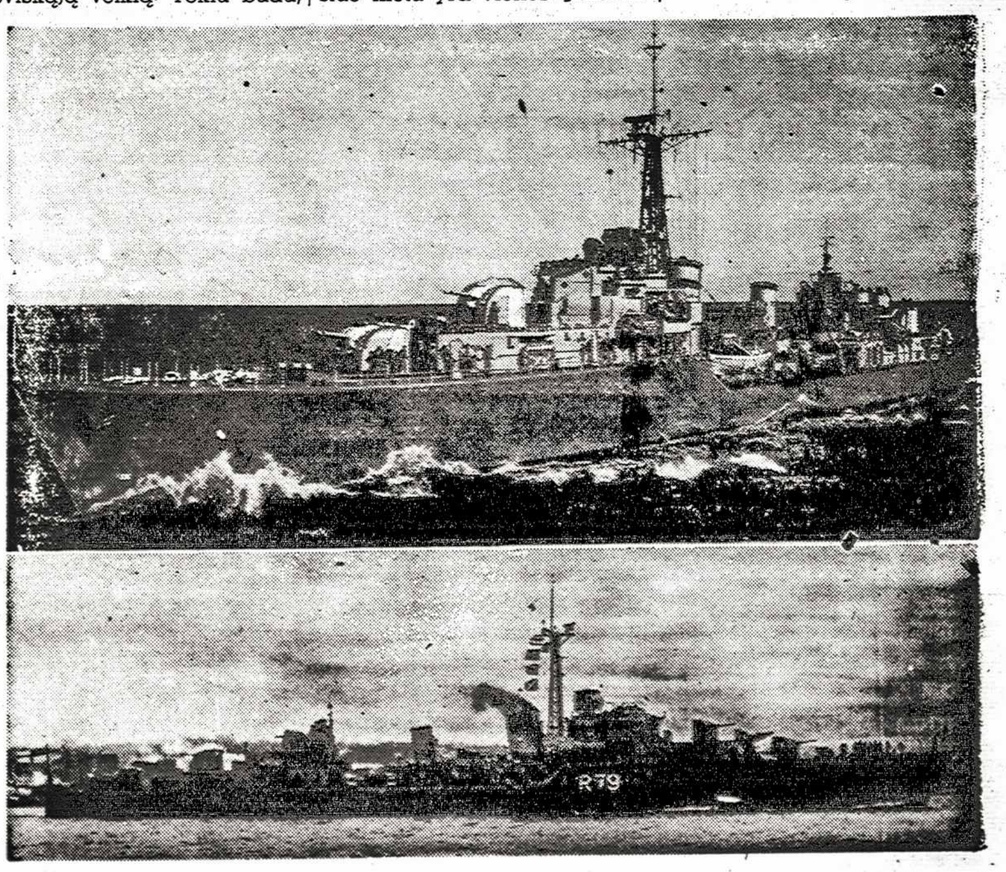

Kanados naikintojai Cayuga ir Athabasken, kurie kartu su trečiu naikintoju Sioux jau įsijungė į Korėjos operacijas.

Amerikiečiai remia savo prezidento politiką

("TŽ" korespondento New Yorke)

Jei prieš metus atvažiavę, Amerikoje radome visai karui neparuoštą opiniją, tai Sovietų negirdėtas akiplėšiškumas — ją greitai pribrandino.

"Life" korespondentas padarė apklausinėjimą tolimos Amerikos provincijos miestelyje Sycamore, Ill., pastatydamas gatvės praeiviams klausimą: "Ar jūs pritariate mūsų politikai Korėjoje?". O atsakymai buvo tokie: 30 metų darbininkas — "Mes jau pertoli atsitraukėm. Pats laikas pasakyti stop". 70 m. stalius — "Negaléčiau pasakyti ar mes elgiamės teisingai ar ne, bet juo anksčiau sustabdysime rusus, juo anksčiau ką nors pasieksime". 28 m. mokytojas — "Rusija, lyg atgimusi Vokietija, grobia vieną kraštą po kito. Jei karas — tuoj pat grįžtu į marinus". 44 m. teisininkas — "Pats laikas pasipriešinti. Viliuosi, kad Amerikos akcija leis išvengti Trečiojo Pasaulinio karo". 35 m. mechanikas — "Mes neturėjome demobilizuotis po karo. Mes privalome remti Korėją. Tai svarbus strateginis punktas". 25 m. pirklys — "Kam leisti Rusijai vėl šuoliuoti? Aš neseniai vedžiau, bet tuoj pat eičiau atgal į laivyną". 48 m. šeimininkė—"Generolai Vašingtone žino ką daro. Juk tai buvo naujas Pearl Harbor!". Paštininkas, 57 m. — "Jaučiuosi "smart" dėl Trumano žygių. Turime rusams parodyti, kad reikalą sprendžiame rimtai". Veteranų administratorius, 32 m. — "Mes turėjome rusus užšachuoti dar 1945 m. Aš buvau tada su armija Čekoslovakijoje ir mes turėjome tai padaryti". 59 m. sargas — "Tas reikalas su rusais man visai nebepatinka. Geriau tvarkykimės, kol nevėlu". 40 m. šeimininkė — "Nenoriu karo. Mano sūnus jau buvo viename. Aš bijausi vėl gresiančio karo, bet ką mes galime padaryti?". Vaistininkas David Hamilton, 38 m. — "Nesutinku su Trumano sprendimu. Aziatų kraštai tai ne mūsų biznis".

Almus.

Vancouver, B. C.

Vancouverio lietuvių apylinkė negali pasigirti žmonių skaičiumi, o tuo pačiu ir meninėmis pajėgomis. Nežiūrint to, dėka aktyvesnių tautiečių, kurie po sunkaus kasdieninio darbo, dar randa laiko ir energijos lietuviškam darbui, čia būna gana patenkinamai paminimos svarbesnės lietuvių tautos sukaktys bei suruošiami tautiniai pasilinksminimai.

Reguliariai veikia choras, kuris retkarčiais svarbesnių pasirodymų, kaip pav., Vasario 16 dienos, Motinos dienos minėjimuose, kiekvieną sekmadienį gana gerai sugieda bažnyčioje.

Dėl to mes vancouveriečiai esame dėkingi nuoširdžiam ir energingam kun. Traškevičiui ir choro vedėjui J. Sinkevičiui, o taip pat ir choristams.

Taipgi svarbesniuose mūsų tautos minėjimuose gerai pasirodo tautinių šokių grupė vadovaujama D. Kaunaitės.

Tautiečių tarpe daugumoje reiškiasi lietuviškas nuoširdumas.

Ne taip senai buvusias Jonines apie penki čia esantieji Jonai minėjo kartu, sukviesdami didesnę dalį tautiečių, kur Joninės praėjo gana pakilioje nuotaikoje. Kitas pavyzdys, buvęs visai nesenai, tai A. Ivanausko gimtadienio minėjimas. Šis tautietis jau senai gyvena Kanadaje. Savo gimimo dienos proga jis pakvietė chorą ir šiaip daug tautiečių, nesigailėdamas lėšų, nei triūso. Ten laikas buvo praleistas gražioje užmiesčio gamtos aplinkumoje.

Bendrai Vaucouverio apylinkės lietuviškasis gyvenimas progresuoja. X.

Tillsonburg, Ont.

Padėka

Gerbiamiems Tillsonburgo Lietuvių Klubo nariams bei kitiems lietuviams, o ypač p. Barsčiauskienei ir p. Ignaičiui talkininkavusiems š.m. liepos 15 ir 16 d. širdingas lietuviškas ačiū.

Atskirai tenka pareikšti giliausią padėką to klubo seniesiems nariams pp. Treigiams ir Augustinavičiui, kurie suprasdami mūsų nelengvą naujakurių — farmerių padėtį, rėmė visada kuo galėdami, o dabar ryžosi paremti iš klubo lėšų pinigine paskola. Dar kartą ačiū!

Gugiai ir Sonda.

Amerikiečių skautų stovykloje

Šūkiu "Sustiprinti laisvės ginklą" istoriniame Walley Forge parke, Penna., įvyko Amerikos skautų II-ji Tautinė Stovykla — Jamboree birželio 30 — liepos 6 d. Jamboree atidarė pats prezidentas Trumanas. Liepos 4 d. kalbą pasakė gen. Eisenhoweris.

Stovyklos organizacija buvo gera — pradedant techniškais įrengimais ir masiškais, veik filmiškais, pasirodymais. Dalyvių būta virš 47 tūkstančių įskaitant ir apie 20 kitų tautų skautus.

Mūsų skautų padėtis Amerikoje nėra individuali, nes vienetai turi būti registruoti Amerikos Skautų Sąjungoje ir dėvėti jų uniformas, paliekant kai kuriuos mūsų ženklus. Kitu atveju mūsų skautams nėra progos išeiti į viešumą ir pasireikšti kaip skautams. Bet šioje Jamboree teko didelis laimėjimas dalyvauti kaip atskiram vienetui ir tautybei. Tai buvo vienintelė skautų grupė iš komunizmo pavergtų tautų, kuri buvo... beveik pilnateisis narys. "Beveik" nes visgi mūsų vėliavos nesimatė vėliavų aikštėj, nors ji plevėsavo lietuvių stovyklos rajone. Atrodo, kad nebuvo visiško palankumo mums kaip tik iš to asmens, kuris vadovavo internacionaliniam Jamborees rajonui. Charakteringas epizodėlis: internacionalinės stovyklos rajono lauže, vardijant dalyvaujančias tautas, buvo norima sąmoningai nutylėti Lietuvą ir tik iš įvairių pusių pakartotinai kitiems skautams šaukiant "Lithuania", vadovas pastebėjo, kad yra ir lietuvių skiltis, bet tokia valstybė neegzistuojanti.

Nežiūrint į tai, skautininko M. Jurkšo vadovaujama 8-nių skautų skiltis, padedant filadelfiškiams R. Mišauskui ir jo skautams, kurie turėjo savo stovyklą už Jamborees ribų, įrengė ir sutvarkė lietuvių stovyklos rajoną taip, kad tie įrengimai ir parodėlė sutraukė daug lankytojų. Ypatingai didelio susidomėjimo sulaukė parodėlė, kurioje be tautiniais rūbais lėlės, drožinėtų kryžių, juostų, senos klėties modelio, buvo propagandinių leidinių apie Lietuvą, komunizmo žiaurumą ir skautiškos spaudos bei nuotraukų. Taip pat daug dėmesio lankytojai parodė kryžiaus aikštelėj prie aukuro anglų kalba užrašui: "Atminimui komunistų nužudytų lietuvių skautų".

Vieną dieną gražiai nustebino lietuvius amerikiečių skautai, uždėdami ant aukuro laurų lapų vainiką su Jamboree spalvų kaspinu.

Tiek parodėlė, tiek aukuras su užrašu daugelio buvo fotografuojami ir filmuojami, kaip ir patys skautai, kurie, galbūt, net po kelis šimtus davė kitiems skautams savo autografų su adresu "Lithuania".

Philadelphijos spaudoje buvo įdėtas straipsnis "Lietuvių skautai skelbia apie komunizmą", kuriame aprašo M. Jurkšo gyvenimą, pažymint jo išvežtus artimuosius į Sibirą. Taip pat įdėti trumpi aprašymai kelių skautų.

Bendrai imant, lietuvių stovyklos rajonas buvo vienas iš charakteringesnių ir gerai susitvarkęs, nes 4-tą liepos atžymint geresnes stovyklas, buvo prie vėliavos stiebo pririšta gairelė, pažyminti išskirtiną stovyklą.

Mūsų skautams dalyvavimas tokiose jamboree ar suvažiavimuose yra būtinas ir remtinas visuomenės. Tik tie važiavimai dėl sąlygų ar kitų priežasčių būna su kai kuriais minusais. Siunčiant reprezentuoti savo skautiškąjį ir tautos veidą, reikia pagalvoti apie visapusiškumą atstovaujančiųjų. Dažnai važiuoja tie, kurie gali, bet ne tie, kurie tinka. Tokie suvažiavimai nėra asmeniškas malonumas, bet darbas ir nuomonės formavimas apie save ir savo tautą. Keli sakiniai, kalbant su besidominčiais ar tikrai skautiška elgsena, daug daugiau gali padaryti nei atsivežtų "malonumams" vaikų būrys.

Sekančiais metais Austrijoje įvyks tarptautinė jamboree. Ar nereikėtų pamažu ruoštis jai, pramatant bent kelis atstovus, jei leis sąlygos? Tiesa, Austrijoje yra dar mažas skaičius lietuvių skautų Austrijos Skautų Sąjungos priežiūroje, tad ar ten esantieji skautai, ar iš čia, turėtų bandyti laimėti vėl sau vietą tarp kitų tautų, nes nors ir neturime valstybinio pagrindo, bet kaip tauta egzistuojame. Taigi, dalyvauti reikia. Ne pirmą kartą mūsų skautai tinkamai pasirodo viešumoje ir garsina Lietuvos vardą bei dabartinę jai daromą skriaudą.

Žylė.

Nauji kanadiečiai

Be "TŽ" Nr. 29 (30) paskelbtųjų laivu "General Hersey" į Kanadą dar atvyko Julius Aniolauskas.

Liepos 16 d. laivu "General Haan" į Kanadą išplaukė: 1. Tankevičius Juozas., 2. Manglicas Augustinas, 3. Manglicas Bronė, 4. Manglicas Kazys, 5. Pliuškaitis Viktoras, 6. Sapiežinskienė Matilda, 7. Sapiežinskaitė Alicija, 8. Sapiežinskas Povilas.

— OTAVA. — Kanada sulaikė betkokių prekių eksportą į Korėją.

Val d'Or, Que.

Padėka

Š.m. gegužės mėnesį su vietinio advokato pagalba gavau vizą vykimui į JAV aplankyti savo motiną. Gaudamas iš jo dokumentus, taip pat gavau užtikrinimą, kad su jais nuvyksiu į JAV be jokių trukdymų. Įvyko priešingai: nuo sienos mane grąžino paaiškindami, kad aš turįs dar gauti leidimą iš JAV konsulato Montrealy. Kadangi tik du metai kaip esu atvykęs į Kanadą, be to, ir anglų kalboje esu silpnokas, tad ši kliūtis man buvo gana sunkiai nugalima.

Bevaikščiodamas tuo reikalu Montrealy po įstaigas, pripuolamai pas JAV konsulą susitikau man visai nepažįstamą tautietį p. Kostą Ivaškevičių. Po mano trumpo bėdos nupasakojimo jis mielai apsiėmė man tuo reikalu padėti, ir po trijų dienų aš jau be jokių kliūčių atsidūriau Lindene, N.J. Aš jo pagalbą ypatingai šiuo atveju vertinu, nes p. K. Ivaškevičius, visai manęs nepažindamas, amerikiečių konsului garantavo visu nekilnojamu turtu, kad aš laiku grįšiu. Šia proga aš reiškiu p. K. Ivaškevičiui savo nuoširdžiausią padėką ir tuo pačiu patariu visiems tautiečiams panašiais ir kitokiais atvejais kreiptis pas jį šiuo adresu: 361 Marie — Anne, Montreal, Que. Tel. HA 9880.

Čia tikrai kiekvienas ras jautrią lietuvišką širdį, nuoširdžią pagalbą ne dėl dolerio, bet dėl didelės meilės savo tautiečiui.

Pranas Gedvilas.

Val d'Or, 1950. VII. 17.

Prašo pagalbos

Povilas Ruikis su šeima — žmona ir sūnumi — gyvena labai sunkiose sąlygose Belgijoje ir dirba anglių kasyklose. Matydamas, kad nebegalės ištverti tokiose nepakeliamose sąlygose ir išlaikyti savo šeimos, P. Ruikis kreipiasi į įsikūrusius Kanadoje lietuvius, prašydamas, gal atsirastų kuris galėtų išrūpinti atvykimui į Kanadą dokumentus. Abu yra darbingi ir sutinka dirbti bet kokį darbą.

Jų adresas: Povilas Ruikis, Zwartberg b. Limbourg, Hubert — Goffin Str. 16, Belgium.

★

Esame du jauni ir pajėgūs dirbti žmonės — vyras su žmona. Gyvename Anglijoe. Labai prašytume mieluosius lietuvius kanadiečius parūpinti mums darbo ir butą Kanadoje, kad galėtume įvažiuoti į Kanadą. Kelionės ir visas kitas išlaidas apsimokėsime patys. Abu esame darbingi ir jokia našta nebūsime.

Jonas Vilkauskas, 124 Vulcan St., Oldham, Lancs. England.

RUDOKUI STEPONUI, anksčiau gyvenusiam Long Lac, Ont., "TŽ" redakcijoje yra laiškas iš Lietuvos — iš Šimonių. Skelbiame antrą kartą, bet adresatas neatsišaukia. Prašytume atsiliepti nors jį pažįstančius ar žinančius, kur gyvena.

Iš lietuviškojo pasaulio

VOKIETIJA

Tremtinių išlaikymas

Perėmę globoti trmetinius, vokiečiai kai kur vietoj maisto išmokėjo maistpinigius: viengungiams po 40 DM, šeimų galvoms po 37 DM, žmonoms po 25 DM, vaikams po 20 DM.

IRO centras Vokietijoje amerikiečių zonoje iš Bad Kissingeno perkeliamas į Miunchenį.

Augsburge lietuvių dar yra apie 500. Daugumas jų gyvena Hochfeldo stovykloje, kiti vad. Infanteriekaserne, kur dar 1943 m. įrengta emigracinė stovykla.

— SCHW. GMIUND lietuvių stovykla birželio 23 d. panaikinta. Apie 650 lietuvių perkelta į Heilbronn lenkų stovyklą, 130 į latvių stovyklą Schw. G., o apie 100 išvyko į emigruojančių stovyklą Liudwigsburge.

PALESTINA

Liet. iškilmės Jeruzalėje

Birželio 15 d. 8 val. ryto kanauninkas Stan. Pietruszka atlaikė pamaldas už Lietuvą ir lietuvius prie 3-čiosios stacijos altoriaus — toje vietoje, kur Kristus parpuolė su kryžiumi. Po pamaldų, prie altoriaus atidaryta ir pašventinta lenta: aukštutinėje dalyje yra žalvarinė Lietuvos sienų (taip primenančių širdį) figūra, kurios vidury sidabrinis Vytis, o aukščiau Vyties ir žemiau iškalti žodžiai: "Jėzau! Gelbėk Lietuvą. 1940-1950". Žemutinėje dalyje lietuvių ir anglų kalbomis ant medinės lentos išraižyti žodžiai: "Pabusk Pasaulio Sąžine! 1940 m. birželio mėn. 15 d. bolševikinė Rusija okupavo Lietuvą, katalikiškąją Pabaltijo tautą. Ligi 1950 m. bolševikinė Rusija iššudė ir Sibiran ištrėmė apie 1.000.000 lietuvių. Vienintelis jų nusikaltimas buvo — tikėjimas Dievu ir Tėvynės Meilė". Aukščiau lentos pakabintas Aušros Vartų Mergelės paveikslas, kurį padovanoja Mariona Ažubalis.

Po pamaldų svečiai lankė Genocido parodą, kurią suorganizavo LAIC ir "Draugo" korespondentas Pranas Rupeika. Pamaldose dalyvavo ir parodą lankė Romos katalikų, graikų, armenų ir maronitų patriarchai arba jų vikarai, ir apie dvylika įvairių tautybių kunigų. Taipgi dalyvavo Senojo Miesto burmistras ir kariuomenės atstovai.

LAIC.

ITALIJA

Kun. Dr. Taluba, šv. Kazimiero Kolegijos Romoje rektorius liepos 12 d. išvyko į Vokietiją, kur matysis su J.E. Lietuvos vyskupais ir pasirūpins eventualiai norinčių į kunigus eiti jaunuolių pergabenimu į Romą. Kelionėje išbus 3 savaites.

Kun. Vytautas Kazlauskas birželio 26 d. Popiežiškam Gregorianumo Universitete apgynė dizertaciją daktaro laipsniui gauti. Naujasis daktaras savo dizertacijai pasirinko lietuvišką temą, būtent, Lietuvos žemės reformą, kuri šiandien yra vienas iš nedaugelio, kaip išsireiškė prof. Gundlach gyvimo metu, šios rūšies pavyzdžių. Kun. Vyt. Kazlauskas netrukus perims vadovauti Lietuviškai Vatikano radijo redakcijai.

AUSTRALIJA

Inž. L. Tuskenis, buvęs Lietuvos Kelių Valdybos direktorius, nuo 1948 m. balandžio 29 d. gyvenęs Australijoje, pastaruoju metu dirbęs Melbourne Works and Housing Department braižytoju, birželio 6 d. mirė. Liko našlaitė 12 metų dukrelė ir vos prieš 3 mėn. vesta žmona.

ARGENTINA

Aidų bičiulių meno vakaras

Birželio 11 d. lietuvių salėje Buenos Aires kultūros žurnalo Aidų bičiuliai surengė meno vakarą, kurio programą atliko Buenos Aires gyveną lietuviai menininkai. Vakaro programoje buvo: Elenos Kuprevičiūtės smuiko rečitalis, akompanuojant pianistui Andriui Kuprevičiui. Aktorės Lidijos Petravičienės deklamacijos ir Andriaus Kuprevičiaus fortepijono rečitalis. Meno vakare iškeltas kultūros žurnalo Aidų vardas ir susilaukta jam paramos.

Lietuviai po Brazilijos dangumi

(Atkelta iš 3 psl.)

daguoja redakcinė kolegija. "Mūsų Lietuvą" iliustruoja dail. Stančikaitė, o redakcinį kolektyvą sudaro daugiausia naujai atvykusieji tremtiniai: inž. J. Antanaitis, E. Valavičius, F. Girdauskas ir kit.

Be to, "Mūsų Lietuva" buvo išleidusi vienkartinį jumoro laikraštį "Ylą", ant kurio labai pyko "Žinios". Rašytojas Kl. Jūra ir šiuo metu tebeleidžia juokų laikraštį "Garnį".

"Mūsų Lietuva", o taip pat ir "Žinios" yra spausdinami savo spaustuvėse, kurios įstelgtos komerciniais pagrindais.

Išleidžiama Brazilijoje viena — kita ir lietuviška knyga. Pav., 1948 m. "Mūsų Lietuva" išleido poeto Venancijaus Ališo sonetų rinkinį "Pietų Kryžius", o "Žinios — neseniai išleido mirusio jauno rašytojo Kirlio — Žvagučio noveles "Kraujas ir Kerštas".

Lietuviai kultūrininkai Brazilijoje

Dail. Stančikaitė, kaip minėta, iliustruoja žurnalą "Mūsų Lietuvą", o be to, su savo kūriniais ruošiasi didesnio masto parodai.

Žinomas ir stipriai pasireiškęs poetas Venancijus Ališas, jau išleidęs tris lyrikos knygas — "Sao Bento Varpai", "Anapus" ir "Pietų Kryžius, — turi parengęs spaudai ir ketvirtąją poezijos knygą, kuri vadinsis "Cascata Christalina".

Rašytoja Karolė Pažėraitė, gyvenanti pas savo brolį Brazilijoje, turi paruošusi naują romaną, be to, bendradarbiauja savo kūriniais periodinėj spaudoj. (Netrukus spausdinsime jau antrą jos novelę ir "TŽ". Red.).

Rašytojas Petras Babickas gyvena Rio de Janeiro ir kuria, tačiau savo kūrybos paslapčių niekam neišduoda — tyli ir, manoma, kad tik tuomet prakalbės, kuomet jo kūrybos nauja knyga bus skaitytojo rankose.

Poetas Kl. Jūra — daug darbo įdeda į savo "Garnį", tačiau paremia ir kitus laikraščius.

Įsikūrimas ir nuotaikos

Kaip visur kitur, taip ir Brazilijoj, lietuviai nevienodai įsikūrę. Vieni gyvena geriau, kiti blogiau. Yra ir labai tvirtus materialinius pagrindus turinčių. Kitus galima pavadinti net milijonieriais.

Tačiau nuotaika visų — nebloga. Brazilijos karštį, anot kun. P. Ragažinsko, gal daugiau pergyvena ir jaučia tie, kurie visai Brazilijoje negyvena. Kitaip sakant, tik jį įsivaizduoja. O braziliečiai — dar nė vienas nuo karščių nemiręs.

Šiaip visi lietuviai nekantriai laukia savo brangios tėvynės laisvės. Iš seniai gyvenančių didelė dauguma norėtų grįžti į Lietuvą nors pasižiūrėti, pasisvečiuoti. Kiti, žinoma, ir visai grįžtų tėvynėn. Gi jaunieji ateiviai, veik be išimties, kai tik išaušo laisvės rytas — visi žada grįžti.

Dar šis tas iš Brazilijos lietuvių gyvenimo

Prisimintinas S. Paulo Kardinolo J.E. Dom Carlos Motta su lietuviais susigyvenimas. Eminencija lietuvius gerbia ir myli kaip sąžiningus žmones ir gerus katalikus. Vienas iš naujųjų ateivių, buvęs tremtinys, Stasys Žutautas, jau trys metai šoferiauja pas Kardinolą ir Eminencija juo labai patenkintas. Patenkintas ir Stasys Žutautas. Jam smagu važinėtti S. Paulo gatvėmis, nes Kardinolas ir Gubernatorius turi tuos pačius mašinų numerius, todėl tvarkos dabotojai tas mašinas praleidžia pro šalį su ypatinga pagarba.

Stasys Žutautas, kuomet niekur neišvažiuoja, patarnauja Kardinolo svečiams, paduodamas valgius į stalą.

Be to, pas Kardinolą tarnauja ir dar vienas lietuvis, kuris visų žinomas tik vardu Andrius. Jis eina rūmų kamerdineriaus pareigas ir tebėra toje pačioje tarnyboje jau 15 metų.

P. Ališėnas.

IŠ ANAPUS

Lietuvoje neramu

Neues Tageblatt praneša, kad Vilniaus gatvėse vykę 4 val. kovos su partizanais, prieš kuriuos buvę iškviesti net šarvuočiai.

Tarybiniai ūkiai

L. Balsas iš bolševikinių Lietuvos šaltinių mus informuoja garsindamas tarybinių ūkių — sovchozų — aprūpinimą mašinomis sodininkystei, radio siųstuvais bei priimtuvais ir džiaugiasi, kad 15 sovchozų būsią įrengti telefonai.

Kas yra sovchozai arba tarybiniai ūkiai, mes žinom. Tai valstybiniai dvarai, kuriuose dirba kumečiai baudžiauninkai, vargingiausi sovietinių kraštų kaimo žmonės. Mes žinome, kad sovchozų pagrindą sudarė okupacijos metu vokiečių sudarytos dvarelių ir stambesnių ūkių grupės, tada valdytos Landwirtschaftsgesellschaft — Berlyno vienos bendrovės. L. Balsas, matyt, apie padėti Lietuvoje nieko nesiorientuoja ir džiaugdamasis rastomis gele žėlėmis išduoda naują padėtį, rodančią, kad sovchozinių dvarų yra sukurta ir iš kaimiečių žemių. Jis, pav., džiaugiasi telefonais. Bet juk nepriklausomybės ir vokiečių okupacijos metu Lietuvoje nebuvo nei vieno dvarelio (o tik juose tegalėtų būti sovchozų centrai), kuriame nebūtų buvę telefono. Kur jie dingo? Jei jų ten nebuvo, tai jie yra naujai sukurti dvarai iš žemės, atimtos iš kaimiečių.

Sovietinių mašinų vertę mes gerai žinom, apie jas pasiskaitom ir "Tiesoj". Bet kam reikalingi radio siųstuvai — priimtuvai Lietuvos sąlygose? Nejaugi ruskeliai ir Lietuvoje prikūrė didžiulių dvarų puslaukinių Rusijos kraštų pavyzdžiu?

Lietuvos kurortai

Kaip pasakoja pabėgėliai Juodkrantės vasarvietė karo metu visai sunaikinta ir likusi beveik be gyventojų. Netoli jos esanti Nida sveika ir nepaliesta.

Apie Palangą, Birštoną ir kaikurias kitas vasarvietes bolševikinė spauda dabar daug rašo kaip apie darbo žmonių atsigavimo bei poilsio vietas. Būdinga, kad "darbo žmonių" valdžia nesugebėjo sukurti nei vienos naujos poilsio vietos, arčiau miestų bei miestelių, o vis tebegarbina "buržuazines" vasarvietes, lyg savus kūrinius.

Mokslo įstaigų žmonės į darbus

LB praneša, kad kiekvienas Mokslų akad. "darbuotojas" įsipareigoję ir 130 iš jų gegužės 1 d. išvakarėse jau atidirbę Vilniaus miesto tvarkymo darbuose po 20 val. Suminimi vardai tų, kurie atidirbę virš normos: geograf. mokslų kandidatai Čepulytė bei Tarvydas, ir aspirantai Kriščiūnas, Pričinauskas, Junokaitė, o iš biologijos instituto Rumbinaitė.

O kam čia komentarų?

Parodos

Lietuvos vergijos dešimtmečiui atžymėti rengiama eilė parodų: jubiliejinė meno paroda Vilniaus Dailės Muziejuje, Mokslų Akad. ruošia savo veiklos parodą. Rudenį būsianti St. Žuko kūrinių ir dailininkų savamokslių parodos.

PR. KOZULIS

DAKTARAS IR ŽMONĖS

Nežinau, kodėl tas tolimas praeities kasdieniškas epizodas liko neužmirštas ir aiškus mano vaizduotėje iki šios dienos, nors nuo to pavasario bus praslinkę keleri vieni už kitus įdomesni ir audringesni metai.

Jis buvo labai tylus ir darbštus žmogiukas (kaip pirmajam mokiniui ir pridera). Jo paslaugūs ir plastiški judesiai mums atrodė truputį juokingi. Gal todėl tas geriausias mokinys ilgainiui tapo kasdieninio mūsų juoko priežastim. Aš dažnai pagalvodavau, kad labai negerai — taip užsisėsti niekuo dėtą žmogų. Bet jokių pastangų nerodžiau tai negerovei sutramdyti. Priešingai — niekad nesispirdavau pagundai žiebti kokį žodį juoko pakurstymui. Net sugalvojau dainą, kurią paskui visi įsikando:

Šnioka šoka,
Šnioka moka —
Šnioka turi pinigų!

Nei jis tų pinigų turėjo, o šokti visai nemokėjo, bet tie priešingi tikrovei žodžiai prigijo kiekvieno žioplio gerklėj. Šniokos ginklas buvo — tylėjimas, lyg nakties skraistė slepianti jį nuo mūsų kvailybių. Man buvo keista; kaip jis galėjo turėti tokį begalinį kantrybės išteklių.

Mes buvome patvarūs budeliai, o Šnioka — mūsų auka, kurią kankinome sąžiningai, diena dienon, be atvangos.

Kartą plikagalvis inspektorius ilgai kalbėjo apie Ovidijų. Paskui nusisuko į lentą ir, garsiai deklamuodamas rašė:

"Aurea prima sata est aetas, quae vindice nullo..."

Už atviro langa susipešė žvirbliai. Aš iškišau ranką, bet jie nuskrido. Mano visą dėmesį nusinešė tie žvirbliai į netoliese besiskleidžiantį didelį dvaro sodą.

— Matai, — kumštelėjo man suolo kaimynas, — kaip smarkiai pradeda žydėti grafo sodai. Taip ružavai, tartum žarijų būtų

Johann S. Bach'o jubiliejus

Liepos 28 d. sueis 200 metų kaip mirė muzikos genijus Johan Sebastian Bach, didžiausias iš Bachų — jų visa giminė buvo tokia muzikali; mirė jo kūnas, bet kūriniai, paprastiems mirtingiesiems nesuvokiami ir nepagaunami, pasiliks su šia planeta; jų nei civilizacijų pabaigos atrodo nepajėgtų prapuldyti . . .

Emil Naumann, žymus vokiečių mokslininkas — randa Bacho genijaus pradžią jo prosenelyje Veit Bach, gyvenusiame tuo metu, kai Lietuvos sostinėje Vilniuje klestėjo humanistinė Vakarų kultūra, inspiruojama Zigmanto Augusto dvaro. Pasak paties Johan Sebastian, Veit pamėgimas muzikos buvęs nepaprastas; cytrą nešiodavęs su savim visur — net laike malimo — malūnininkas gi buvo — grodavęs. Veito sūnus Hansas tapo kaimo muzikantu, o Johanas pasiekė net vargonininko kėdės. Kiti du sūnūs taipgi neapvylė savo tėvo pasirinkdami vieni smuikininko, kitas fleitisto karjeras. Kristupas — toks buvo fleitisto vardas, — irgi turėjo tris sūnus. Vidurinis jų — Johanas Ambraziejus iškilo taip aukštai, kad buvo pakviestas į Thiuringijos dvarą — Eisenache. Tuo metu Europa buvo panašioj situacijoj kaip dabar — caras Aleksiejus siaubė Lietuvą, o po jo užplūdo švedai — jie grąsino vokiečiams.

Tuo metu 1685 metais pačią paskutinę žiemos dieną — gimė kūdikis, pakrikštytas Johan Sebastian. Motina mirė netrukus, o sulaukus 10 metų mirė ir tėvas. Sebastianas persikėlė pas savo vyresnį brolį Kristupą, vargoninkaujantį kažkuriame ten Thiuringijos miestelyje. Vyresnysis brolis jaunikliui suteikė pirmąsias muzikos žinias. 15 metų Sebastianas randa brolio žinyną nepakankamu ir užsispiria į Lueneburg — Mykolo mokyklos berniukų bažnytinį chorą. Dainavo ir mokėsi labai gerai — buvo pirmasis iš visų: dainininkas, cembalistas, lotynistas, organistas ir smuikininkas. Užtat baigęs bematant gavo vietą Armstate. Jis juto nepaprastą troškimą kurti, bet nusprendė, kad jis dar žinąs per mažai. Todėl, pasiprašęs atostogų, išsiskubino pas vokiečių garsųjį kompozitorių Buxtehude. Mokytojo įtaka buvo milžiniška — grįžus armstatiečiai stebėjosi jo muzikos naujomis temomis bei variacijomis ir jų "svetimumu".

Iš čia persikelia į Muelhauseną, netoliese, kartu išsiveždamas savo jaunamartę — trečios eilės pusseserę Mariją Barborą, padovanojusią jam net 7 vaikučius.

Pasklidus gandui apie nuostabų muziką, tų laikų monarchai, neleido jam skursti provincijoje. 1708 m., su tada dar nedidele šeima, jis persikelia į Weimarą kaip kunigaikščių dvaro obervargamistra. Po 6 m. Bachas apdovanojamas koncertmeisterio titulu. Weimare buvo sukurta didžioji dalis jo aukščiausiai vertinamų kūrinių — tuometiniam fortepiono prototipui ir vargonams. Galiausiai, kada jau visa Vokietija minėjo jį žymiausią vargonininką ir šios muzikos kompozitorių, Weimaras jį paskiria dvaro simfoninio orkestro dirigentu. Tas Bacho nepatenkino ir, vietoj garbės ir pinigų, jis pasirenka Kotheno karališkąjį dvarą, kur buvo siūlomos geresnės sąlygos dirbti. To vaisius — garsieji Brandenburgo koncertai ir galybė kitų. 1720 metais, grįžęs iš Karlsbado, Bachas randa mirusią savo žmoną Mariją Barborą. 36 metų Bachas našlavo neilgai. Žavi jo studentė 21-metė Anna Magdalena Wulkens, nors pati dainininkė, perima jo didelės šeimos globą, Bachas atsidėkodamas jai parašo "Clavier — Buchlein vor AM Bachin". Šešiems metams praėjus Bachas ir vėl kraustosi, — kad ir labai nenoromis skirdamasis su mėgstamu Kotheno kunigaikščiu, jo muzikos entuziastu, ir visa miela apylinke — į Leipcigą. Nors apdovanotas konservatorijos direktoriaus titulu, Bachas dažnai skundėsi naująja vieta. Bet išbuvo ten iki pat mirties. Leipcige jo kūryba pasiekia nepaprasto gilumo — kelios įvairių šventųjų vardais pavadintos pasijos, "Cyrie" ir "Gloria" vėliau tapusios jo H-moll Messe. Populiaroji Kalėdų oratorija taip pat yra iš Leipcigo laikų, lygiai kaip ir "Die Kunst der Fuge" — nespėjo jos užbaigti galutinai. Jis buvo laimingas, kada jo du sūnūs buvo pagerbti — Friedmanas tapo Dresdeno Sophien bažnyčios organistu, o Emannuelis buvo pakviestas į Friedricho Didžiojo dvarą Potsdame, kaip orkestro ombalistas. Emanuelis, kuris buvo baigęs teisių fakultetą, ir žymus kompozitorius, inspiravo Fridrichą Didįjį pakviesti jo tėvą į Potsdamą. Pats labai muzikalus ir geras fleitistas, Fridrichas tą padarė. Bachas buvo priimtas karališkai, o grįžęs po to netrukus mirė . . .

Jo kūryba — mirus taip pat jo sūnums, bei jo laikų muzikos mecenatams — buvo 50 metų užmiršta, kad vėl atgimtų triumfui, parodydama žmonijos genijaus didybę.

Išdraskytos mūsų koncertų salės, bažnyčios su puikiais vargonais paverstos sandėliais sovietų Lietuvoje. Gabūs lietuviai muzikai skursta išeivijos bažnytėlėse. Negali lietuviai suruošti šaunaus jubiliejinio koncerto pagerbti Johanui Sebastianui Bachui, tad lai mūsų inteligentija nepatingi išklausyti nors vieną kurį jo koncertą ruošiamą Kanados ar Amerikos didmiesčiuose.

N. Š.

Kristaus karsto bazilika

Nesenai pasirodė naujas veikalas, kuriame išsamiai svarstomas Kristaus karsto bazilikos problemos. Veikalas yra parašytas bendradarbiaujant Bažnytiniams, archeologiniams ir architektūriniams autoritetams. Žymusis archeologas, prancūzų archeologinio instituto Šv. Žemėje vedėjas Tėvas Vincent duoda bazilikos istorijos raidą nuo Konstantino iki 1948 m. Tėv. Baldi pavaizduoja dabartinę šventovės padėtį, o architektai Marangoni ir Barluzzi prospektuoja naujos bazilikos statybą. Pagaliau Apaštališkasis delegatas J.E. Mons Testa skatina visas krikščioniškąsias bendruomenes, kurios turi kokį nors juridinį ryšį su šia brangiausia šventove, o taip pat / visus, kurie nuoširdžiai trokšta pagerbti Kristų, sujungti bendras jėgas, kad sutartinai einant būtų galima nugalėti visas tas milžiniškas kliūtis, kurios reikėtų nugalėti vykdant betkokį atnaujinimo ar naujos statybos darbą prie šios šventovės nūdienėse sąlygose.

Šventojo Tėvo Diena

Šventųjų Metų Komitetas Lietuviams priimti Romoje š.m. liepos mėn. 2 d. išsiuntinėjo viso pasaulio lietuvių kolonijoms kvietimą į maldos ir aukų žygį už Šv. Tėvą ir Šventųjų Metų intencijomis, prašydamas, "kad būtų paskelbta ir pravesta Šv. Tėvo diena su atitinkamomis pamaldomis, šv. Komunija, pamokslu, jei galima ir su minėjimu ar akademija, iškeldinančiais Šv. Metų reikšmę ir Šv. Tėvo asmenį. Šventiesiems Metams baigiantis, šia ir kitomis progomis surinktos įvairios dvasinės aukos ir maldos bus surašytos gražiame adrese ir įteiktos Šv. Tėvui visų viso pasaulio lietuvių vardu.

Šventųjų Metų Komitetas lietuviams priimti Romoje kreipiasi į Jus, prašydamas suorganizuoti ir pravesti šį neeilinės reikšmės maldų ir dvasinių aukų už Šv. Tėvą ir Šventųjų Metų intencijomis žygį Jūsų gyvenamoje šalyje. Neparenkame datos šiai dienai, nes viesiems kraštams ta pati diena gali būti nepatogi. Jums gerai pažįstamos savos šalies tautiečių sąlygos, tad geriau galėsite spręsti, kada patogesnis tam laikas ir kokiu būdu lengviau visus geros valios tautiečius išjudinti bei palenkti į šį žygį.

Tikimės teigiamo atsakymo į mūsų kreipimąsi. Surinktų įvairių dvasinių aukų ir maldų laukiame atsiunčiant iki šių metų lapkričio mėn. 15 d. adresu Kun. V. Balčiūnas, Via Casalmonferrato 20, Roma, Italia".

Būtume laimingi . . .

Tarptautinio katalikų studentų sąjūdžio Pax Romana generalinis sekretorius gavo iš Stockholme vykstančio "Taikos Partizanų" kongreso laišką, į kurį atsakė tokio turinio raštu:

"Jūs kviečiate mus ir mūsų organizacijos narius pasirašyti atsišaukimą, kurį išleido pasaulinio Taikos Partizanų Kongreso Komitetas Stockholme . . .

"Pax Romana ir katalikai studentai, kuriuos ji reprezeutuoja, neturi jokio reikalo įtikinti pasaulį savo gilių prisirišimu prie taikos. Per 30 jos egzistencijos metų visa Pax Romana veikla buvo įkvėpta taikos meilės.

"Pax Romana turi pakankamai pagarbos jausmo žmonijai ir dėl to yra įsitikinusi, kad didelė dauguma žmonių karštai trokšta taikos. Iš kitos pusės ji tiki, kad žmogus, kuris trokšta karo, yra toks pabaisa, kuris nevengtų pasirašyti ir kalbamą deklaraciją, jei ji galėtų patarnauti jo tikslams.

"Pax Romana konstatuoja, kad daugelyje kraštų kalbamoji deklaracija yra panaudota grynai politiniams partijos tikslams. Jei ši deklaracija nei kiek nepasitarnauja taikos reikalui, ji gali iš kitos pusės nuvertinti taikos idėją ir paversti ją interesų kovos įrankiu. Mūsų prisirišimas prie taikos yra per daug gilus, kad galėtume pakęsti tokius piktnaudojimus.

"Taika, kurios Pax Romana ir katalikai studentai niekuomet nepaliaus siekę visomis savo jėgomis, nesiriboja vien uždraudimu kurių nors ginklų, suorganizavimu tarptautinės kontrolės ar paskelbimu karo nusikaltimo; ji remiasi žmogaus asmens vertybe, pagarba kito nuomonei ir artimo meile, meile net to ir ypač to, kuris yra mūsų priešas. Mes būtume laimingi, jei galėtume jus matyti savo pusėje kovojančius už šią taiką", baigia atsakymą Pax Romana generalinis sekretorius.

Pax Romana

Rugpiūčio 19 — 27 d. čia įvyks Pax Romana kongresas, kuriame dalyvaus apie 1.500 katalikų studentų ir akademikų. Bus atstovų net iš Japonijos bei Čilės. Kanadą atstovaus 12 delegatų, daugumoje iš Laval universiteto Quebece.

Lietuvių Studentų Ateitininkų Sąjunga taip pat priklauso šiai tarptautinei akademinei organizacijai. Jos dėka ne vienas mūsų studentas turi galimybės tęsti savo studijas šiapus Atlanto. Dr. J. Pikūnas, studentų Atkų S-gos pirmininkas Vokietijoje, paskutiniame PR suvažiavime buvo išrinktas į jos vykdomuosius organus.

Šis milžiniškas suvažiavimas bus pradėtas Pontifikalinėmis mišiomis, kurias celebruos kardinolas De Jong iš Utrecht.

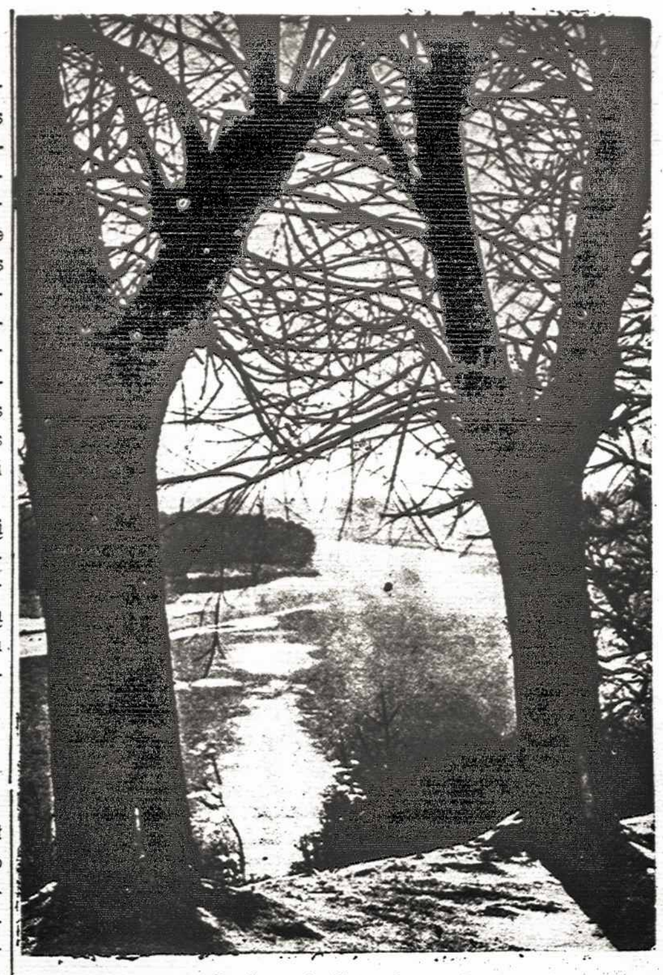

Gražus tėviškės kampelis

Skausmo žmogus

Miunchene neseniai buvo pirmoji bendra paroda naujojo Vokietijos meno po karo pabaigos. Nors buvo naudojamos patalpos Fiuhrerbauhauso — Hitlerio buvusio Hauptquartiero — ten nepasirodė nei viena taip Fiuhrerio mėgiama stambi Brunhildė, paslaptingai apdangstyta Valhalla ar koks kitas šviesiaplaukis aukštosios rasės atstovas — Balderis ar Siegfriedas. Nedaug matėsi ir portretų ar naturmortų, mažai tragiškų ir beviltiškų Kaethe Kollwitz ar Georg Gross stiliaus paveikslų, kurių tiek daug pasirodė po Pirmojo karo. Geriausieji jaunieji Vokietijos menininkai pasirinko abstraktus.

Parodą surengė modernaus meno rėmėjas, geras draugas Harry Trumano — Blevins Davis, keliaudamas pernai vasarą per Vokietiją, susidomėjęs dabartine vokiečių tapyba.

Įleisti buvo tik menininkai iki 40 metų amžiaus; premijos po $1000 ir $700 ir kelionės į JAV, Romą ir Paryžių. Ji susilaukė 3600 pasiūlymų. Internationali 10 žmonių komisija iškabino tiktai 175 paveikslus, bet nors jie ir labai atsargiai rinko, visuotinis parodos įspūdis buvo sustingęs ir nevaisingas.

Hitleris ištremdamas iš Vokietijos tokius puikius menininkus kaip Georg Gross, Josef Albers, Paul Klee ir Max Beckmann, persekiodamas tuos kelius dar užsilikusius modernius, o jų mokinius kareiviais paversdamas, sugriovė Vokietijos meninę tradiciją. Dar vis atskirti nuo kitų tautų meno, Vokietijos naujieji menininkai, ieškodami ir tikėdami pasisekimo, bando eiti nauju moderniu keliu, nors jis jiems dar tamsokas, ne visai aiškus.

Pasak anglų spaudos paveikslas, laimėjęs trečiąją premiją, atrodąs lyg nesuprantamas, tiesiog priblokiantis, nesusipratimas. Šitas viskam pasiduodąs ir nieko nebereikalaująs "Skausmo žmogus" yra kūryba 24 m. Max Imdahl. Imdhal sako, kad jis mieliau rašytų romanus, "bet man taip trūksta žodžių, kad aš net paprasčiausiame pasikalbėjime nebesusigraibau. Aš norėčiau komponuoti daineles, bet nesugebu. Todėl aš tapau". Jo žmogus yra citrininiai geltonos spalvos plokšti figūra, visai juodam fone. Ant keturkampių, išbadėjusių pečių, — kurie savo atseit "vokišku" platumu dar kažkaip gali priminti senąjį idealą — bejėgiai nusvirusi galva. Nors ir trūksta veido bruožų, išraiška to mažo, apatiškai — beviltiško trikampio yra kažkaip jaudinanti. Kojos betiksliai sustatytos ir lyg palaužtos; neproporcingai ilgos pėdos, kurių galai pradingsta fono juodume, atrodo graibosi kelio per tamsumą. Šitas savotiškas sutvėrimas puikiai galėtų reprezentuoti dabartinį meno stovį Vokietijoje.

Gražina Anysaitė.

---

pilna pakalnė. Gaila, kad šiemet baigiam gimnaziją, nebeteks jau vogti obuolių . . .

Mano draugas buvo tipiškas miesčionis; jis taip nuoširdžiai tai pasakė, kad aš garsiai suprunkščiau. Laimė — plikagalvis negirdėjo ir toliau kalbėjo apie aukso amžių.

Kažkas ant mūsų suolo atmetė popierinę paukštę. Aš buvau beleidžiąs pro langą.

— Ką tu darai — leisk atgal.

Aš paklausiau draugo ir paleidau į kitą klasės kampą. O paukštė apsuko palubėj ratą ir pro švelnų inspektoriaus viršugalvį stuktelėjo į lentoje užrašytus Ovidiaus žodžius.

Inspektorius ramiai aiškino apie daktilius ir kitokias poetines išmones. Baigė. Uždavė mintinai išmokti dešimt eilučių. Priėjo prie stalo.

— Dabar pasisakykit, kas tai padarėt? — tarė rodydamas prie lentos nupuolusią paukštę.

Jaučiau, kad apmirusios klasės tyloj mano skruostai pradeda degte degti.

— Nesisakyk — tada su lotynų tau bus baigta, — sušnabždėjo suolo draugas.

— Niekas? Na, gerai, — suskardeno kietas inspektoriaus balsas. — Visą savaitę sėdėsit po pamokų!

Staiga stryktelėjo iš pirmojo suolo liesas Šniokos liemenėlis.

— Ponas inspektoriau, tai aš paleidau tą paukštę, — vos neuždusdamas išpylė Šnioka.

Inspektorius permetė atydžiai jį akimis ir pakratė plikę:

— Ne. Netikiu. Ne tu.

— O kodėl aš negaliu, jeigu visi gali, — užsispyręs tikino Šnioka.

Inspektoriaus kaktoje kietos raukšlės sušvelnėjo ir jis nusišypsojo. Klasė atsiduso.

— Ak tu, žmogau, žmogau — nemokėsi tu gyventi . . . Tu žmonėms viską atiduosi, o jie iš tavęs lauks dar daugiau. Tu paaukok jiems — besočiams savo laimę, gyvybę ir kraują, o jie visvien liks alkani ir jų neišgelbėsi . . .

Pirmą kartą taip jautriai kalbėjo inspektorius, o išeidamas nebepriminė, kad mes turime palikti po pamokų. Mes ėjom tą dieną iš mokyklos namo nesuprasdami: kaip galima atiduoti žmonėms laimę, gyvybę ir kraują ir kodėl jie visvien bus alkani . . .

Bet tie žodžiai mus paveikė ir daina apie Šnioką buvo užmiršta. O jei kuris užsisvajojęs nejūčiom uždainuodavo, būdavo gana mano priminimo:

— Broliuk, dabar geriausias metas užsklęsti žiaunas, kol jos dar nesutinusios . . .

Aš buvau paskirtas į didelį Aukštaitijos kaimą mokyklos vedėju, o Julius Šnioka buvo artimiausiame miestelyje gydytojas.

Dažnai mudu susitikdavom ir prie sklidinų taurių prisimindavom, vis giliau ir giliau į praeities gelmę grimstančias mūsų jaunystės dienas.

Dabar jis buvo elegantiškiausias visam miestely kavalierius ir didžiausias kontrastas anam, gimnazijos suole ant knygų užsigulusiam, mokinukui.

Kartą įsismaginęs man tarė:

— Žinai, aš pirmuoju baigiau gimnaziją, baigiau mediinos mokslus — pasiekiau viską, ką buvau užmanęs. Aš daugelį pačių brangiausių žmogaus metų praleidau užgulęs ant knygų ir nieko nemačiau, kas vyksta aplink. Aš tik dabar laisvai pakėliau galvą; ir šen puolu ir ten puolu, bet nebėra kur skubėti, visur reikėjo būti daug anksčiau. Aš dabar, baigęs darbą, dažnai bandau svajoti; bet nėra apie ką: praeity knygos, knygos ir mokslas, o visa mano dabartis — pats matai, kokia tuščia ir nuobodi miestelio kasdienybė . . .

Jo akys pro uždribusias ant kaktos juodas kudlas žybtelėjo į mane.

— Sakyk, ar tu myli mergaitę?

— Ne, — atsakiau pagalvojęs.

— Bet gal mylėjai?

— Gal būt . . . Rodos, net keletą.

— O aš myliu dabar. Žinai — buvo taip: kai buvau trečiame kurse pažinau vieną aušrokę. Tai ne žmogus — bet ugnis ir kraujas ir dar kažkas. Aš pamačiau, kad imu krypti nuo savo linijos ir nuo knygų. Paskutiniojo pasimatymo metu aš jai pasiūliau dar porai metų atidėti draugystę ir patariau per tą laiką domėtis tik mokslu ir, tarp kitko, nepamiršti manęs. Ji man atsakė: "Aš noriu mylėti tave tokį koks esi dabar ir man nereikia prie knygų sudžiuvusio žmogaus, nors jis būtų ir daktaras". Ir taip mes tąsyk išsiskyrėme Vytauto parke; aš ir šiandien dar nežinau — nei kas ji, nei kur ji dabar yra. Dabar kasdien aš apie ją galvoju ir tai yra mano pirmoji meilė. Tau gal keista, kad aš taip pasakoju, bet tai yra vienintelis mano praeities spindulys. Nors aš visiems gydau žaizdas ir skausmus, bet pats toli gražu nesu laimingas ir taip nesąmoningai laukiu tik jos vienos. Man vis rodos, kad ji ateina, kad ji jau pakeliui į mane . . . Tai, galbūt, tik kvaila iliuzija, bet man tasai laukimas palaiko mano gyvybę.

Tas atviras pokalbis mus labai suartino. Nuo tos dienos mes su Julium buvome didžiausi draugai ir aš dažnai jį aplankydavau.

Jau visas mėnuo dirbu mokykloje. Po piet neturiu ką veikti, vaikštau pas ūkininkus į svečius ir vis rūkau tą pačią naminę taboką. Gretimame kaime, antrajame mano mokyklos komplekte nėra mokytojo. Laukia tėvai, sako, "kad ir karas, vistiek vaikai reikia mokyti". O dar daugiau laukiau aš, nes nėra nuobodesnio gyvenimo, kaip rudenį dideliame kaime be gero draugo. Aplinkui vien ištuštėję laukai su išbarstytais vienkiemiais ir toje begalinėje vėsaus rudenio platybėje aš ilgėjausi žodžių ir šilumos.

Kaip nudžiugau gavęs inspektoriaus raštą: "surasti naujai paskirtam mokytojui patogų gyventi kambarį". Tą pačią dieną, kokie du kilometrai nuo savo ūkininko sodybos, nedideliame vienkiemy su gražiu sodu, suradau savo būsimam kolegai puikų kambarėlį.

Tikrai, už savaitės naujasis mokytojas atvyko. Aš pasiskubinau aplankyti. Pabeldęs į duris nustebau: mane pasitiko labai jauna ir šviesi mergaitė.

— Ko taip nustebote, turbūt tikėjotės rimto bendradarbio sulaukti, o dabar . . .

— Ne, ne, nieko panašaus. Bet man keista, kad jūs į tokį kaimą rudenį . . . — teisinausi sumišęs, taip staiga užkluptas.

— O aš kaip tik norėjau į kuo tolimesnį užkampį. Žinote, Kaune man neramu — norėjo išvežti į Reichą.

Ji mane pasodino į sofą ir pati šalia atsisėdo. Man buvo nepatogu tiesiai į ją spoksoti, bet iš pirmo žvilgsnio pastebėjau, kad jos didelėse akyse rusena, rudeniškam kaimo niūrumui neįprastas, jaunystės švytėjimas. Jai, galbūt, buvo keisti mano lėti judesiai, kol aš nugrimzdau į sofą.

(Bus daugiau)

Marijonų provinciolas Tėvas Pijus Andziulis mirė Marijampolėje š.m. birželio 20 d. Palaidotas birželio 23 d. Tokia žinia gauta Romoje.

Kanada remia Europos universitetus

Kanada pasiėmė globoti 31 vakarų Europos universitetą, nukentėjusį nuo karo. Jau yra surinkta 1 mil. dol. ir siunčiama daug mokslo priemonių ir knygų net 93 universitetams, kurių bibliotekos suardytos.

Iš plataus pasaulio

10 bilijonų dolerių

Liepos 19 d. prez. Trumanas kongresą paprašė paskirti 10 bilijonų dolerių, su kuriais būtų įvykdyti Korėjos gynimo programa ir pasiruošimai pasipriešinti puolimui, vistiek kur jis prasidėtų.

Pranešdamas, kad jis jau davęs įgaliojimus pašaukti tiek vyrų, kiek reikės, prezidentas pasiūlė kongresui panaikinti karinių pajėgų apribojimą 2 mil 5 tūkst. vyrų.

JAV karo biudžetas

Šiais metais buvo numatytas $13.500.000.000. Liepos 19 d. kongresas be ginčų paskyrė $1.222.500.000 karinei pagalbai nekomunistiniams kraštams. Tą pačią dieną prezidentas Trumanas paprašė dar $10.000.000.000, o kalbama jau, kad bus paprašyta dar $5.000.000.000. Tuo būdu šių finansinių metų karinės išlaidos pasiektų veik 30 bilijonų dolerių. Primintina, kad 1939 m. JAV karo reikalams teskyrė $1.077.000.000. Bet karo pabaigos metams 1944—1945 karo biudžetas siekė $84.569.000.000, o paskutinis karo meto biudžetas — 1945-6 m — buvo $45.134.000.000. Birželio 30 d. pasibaigusiais finansiniais metais karo reikalams buvo išleista $13.148.000.000, t.y. kiek mažiau kaip norėta šiemet išleisti.

Kariuomenės nesiunčia

JAV sausumos pajėgoms paramos niekas nenutarė siųsti ir po Lie prašymo. Oficialiai dar neatsakė nei viena valstybė, bet jų daugelio nutarimai žinomi: Britai dar svarstysią, Australai nusistatė pasiųsti papildomai laivų ar lėktuvų; Kanada duoda transporto lėktuvų; Prancūzija ir Norvegija nutarė duoti transporto laivų ir tik Nikaragua pareiškė esanti pasiruošusi duoti sausumos jėgų, bet oficialiai dar nepranešė. Vienintelis Čiankaišekas dar prieš visus raginimus buvo pasiūlęs prisiųsti 30.000 savo karių, bet amerikiečiai jų nepriėmė. Vašingtonas pasiūlė susižinoti stačiai su Mac Arthuru, o tas pabijojo juos įsileisti, kad jų pasirodymas neduotų pretekstо įsijungti komunistiniams kinams.

D. Britanija pasiųs kariuomenę

Liepos 17 d. gerai informuoti šaltiniai iš Londono pranešė, kad D. Britanija nutarusi pasiųsti Korėjon ir sausumos kariuomenės. Tai buvę nutarta specialiame kabineto posėdy, dalyvaujant Australijos premjerui, imperijos štabo viršininkui ir admiraliteto lordui. Oficialiai tai paskelbsiąs premjeras Attlee dar pasitaręs su kitais Commonwealtho ir su Briuselio pakto nariai.

D. Britanijai, kurios kišenius nesveikuoja, tai sunkus uždavinys, nes ir taip jau daug karinių pajėgų yra išsiųsta į įvairius pasaulio kampus. Malajuose apie 20.000, Hong Konge — 30-40.000, o be to dar okupacinės pajėgos Vokietijoje, Austrijoje ir Trieste. O laivyno dalinys jau dalyvauja Korėjos operacijose, kaip liepos 18 d. pranešė Mac Arthuro štabas, dalyvavo jau 4 mūšiuose — bombardavo pakrantes ar kovėsi su raudon. aviacija.

Korėjoje yra rusų

Apklausinėjant belaisvius pagaliau įsitikinta, kad Korėjoje veikia ir rusai. Vienas belaisvis pareiškė, kad kiekviename pulke esą 2-3 rusai instruktoriai. Amerikiečių kalbėtojas pareiškė, kad jų žiniomis kaikuriuose daliniuose esą po 10-20 rusų. Ar jie yra rusų uniformose, esą nežinoma.

Korėjoje rinkimai

Komunistinis Liaudies Komitetas Seoule liepos 18 d. paskelbė per radijo, kad Pietų Korėjos užimtose dalyse liepos 25 d. bus vykdomi rinkimai, kuriuose visi turėsią lygų balsą išskyrus tik projaponiško ir proamerikoniško nusistatymo žmones. Atseit, vad. Liaudies parlamentas nori gauti pagrindo kalbėti viso krašto vardu, o rinkimai bus pravesti bolševikiniais metodais, išskiriant visus, kas pasakys žodį prieš komunistus.

Agituoja JAV karius

Prieš kurį laiką per Š. Korėjos radio kalbėjo vienas į nelaisvę patekęs amerikiečių majoras, o liepos 20 d. raudonųjų lėktuvai išmetė lapelius, pasirašytus trijų amerikiečių karininkų ir trijų kareivių, kuriuose amerikiečiai raginami mesti Walstreeto kapitalistus ir pereiti liaudies armijos pusėn.

Naujasis prieštankinis ginklas

Matyt, senasis bazukas tikrai neveiksmingas, kad amerikiečiai — ne tik rizikuodami, bet būdami tikri, kad jis paklius į bolševikų rankas — liepos 20 d. pradėjo naudoti naująjį bazuką (maždaug vokišką panzerfaust) prieš raudonųjų tankus. Atrodo, kad jis pirmą kartą buvo panaudotas apleidžiant Taejon. Efektas buvęs puikus. Prieš jį pasirodę 8 tankai buvę sudaužyti.

Nuo senojo bazuko jis skiriasi tik tuo, kad yra ilgesnis — 23 colių ir kad šaunama nuo peties, 2,36 colių sviediniais. Didelis jo pliusas, kad nesą atatrankos, taiklus ir sveriąs vos kiek daugiau kaip 8 svarus.

Tankų ramstis

Kautynių metu tankais kartais apvirsta arba įkliūva, kad nebegali judėti. Amerikiečiai Korėjos kare jiems atstatyti bei prikelti naudoja specialius tankus klajotojus, vadinamus "Kover", kurie vietoj patrankų turi kėlimo įrengimus ir atstatę tanką į reikiamą padėtį vėl pasišalina iš kovų lauko.

Europos komunistai sujudo

Iš Berlyno liepos 19 d. praneša, kad ten susirinko Rytų Europos komunistų lyderiai kož kokiems pasitarimams, matyt, ryšy su sekančią dieną ruošiama Rytų Vokietijos Vienybės Partijos 3 metų šventė. Spėjama, kad Rytų Vokietija bus priimta į Kominformą. Atvyko Italijos kom. vadas Togliatti Prancūzų J. Dueles, sovietų delegacijoje yra partijos CK sekretorius bei Kominformo delegatas Suslov ir Pospelov.

Be to, dar dalyvauja Anglijos kom vadas Harry Pollit, Lenkijos premjeras J. Cyrankiewicz, Čekoslovakų CK sekretorius J. Frank. Yra taip pat atstovai Ispanų, Holandų, Graikų ir Šveicarų. Išviso dalyvių yra iš 19 kraštų. Iškilmingame posėdy 4000 dalyvių premjeras Grotewohl pasakė kalbą, reikalaudamas budėti Korėjoje pasireiškusio amerikiečių imperializmo akyvaizdoje ir kovoti dėl taikos. Kas vyksta uždaruose posėdžiuose, žinoma, neskelbiama.

Iš Čekoslovakijos pranešama, kad Višinskis nutraukęs savo du mėnesius trukusias atostogas ir kaž kur išvykęs.

Liepos 18 d. JTO Balkanų komisija pranešė Tr. Lie, kad Kominformas ruošiąs naują puolimą prieš Graikiją. Išvada daroma iš to, kad pradėta propagandinė kampanija, kaltinanti Graikiją ruošiantis pulti Bulgariją ir Albaniją. Buv. graikų sukilėlių vadas N. Zachariades kominformo žurnale jau skelbia, kad JAV ir D. Britanijai spaudžiant Graikijos kariuomenė esanti didinama, nors ištikrųjų ji nuo 200.000 sumažinta iki 125.000. Puolamas ir Tito.

Suimtas dar vienas šnipas

Naujorke suimtas inžinierius J. Rosenberg, dalyvavęs karo metu atominės bombos šnipinėjimo aferose ir išmokėdavęs šnipams pinigus už darbą. Kaucijos jam paskirta $100.000.

McCarthy melavęs

McCarthy kaltinimams tirti senato sudarytos komisijos 3 nariai demokratai paskelbė, kad Valstybės Departamento kaltinimas laikant komunistus esąs visiškai neteisingas. Tos pat komisijos du nariai respublikonai pareiškė prie tos nuomonės neprisidedą, nes tyrimas buvęs tik paviršutiniškas. Pats McCarthy komisijos daugumą apkaltino savo padėties piktnaudojimu.

Nuteisė "išdavikus"

Tik ką pasibaigė parodomoji byla Varšuvoje. Buvo teisiami pagrindinės karo meto karinės organizacijos (AK — Krašto Armijos) kariai, 6 nuteisti mirti, 1 iki gyvos galvos kalėti už bendravimą su vokiečių gestapu, nepalankumu sovietams ir pn. Pagal bolševikus Varšuvos sukilimo herojai — gestapininkai. Štai prie ko prieinama mūsų laikais.

Kipras nori išsivaduoti iš britų

Sueso kanalo sargybą nešanti Kipro sala, 500.000 gyventojų, juda prieš britų valdymą, linkdama prie Graikijos, nes keturi penktadaliai gyventojų yra graikai, o kiti turkai. Bet tuo tarpu sąjūdžiui vadovauja komunistinė progresyviųjų partija. Speciali delegacija tuo reikalu lankėsi Londone, o dabar ruošiasi klausimą iškelti JTO.

Tito nori taikos su Maskva

Jugoslavijos ministeris be portfelio ir politbiūro narys Milovan Djilas savo kalboje atidarant Jugoslavijos taut. taikos komiteto posėdį pareiškė, kad Jugoslavija esanti pasiruošusi su Maskva ir kominformu sudaryti taikos sutartį lygybės pagrindu.

Mes norim grįžti

Rytų tremtinių laimėjimas Schlezwig — Holstein rinkimuose išjudino visus tremtinius Vokietijoje. Jų ten yra apie 9 mil. iš kurių 1 mil. yra bedarbiai. Dabar visuose didesniuose jų centruose ruošiami mitingai bei suvažiavimai, kuriuose, reiškiami protestai preš Rytų Vokietijos sutartis su Lenkija ir Čekoslovakija, pripažinusias dabartines sienas, o taip pat protestus prieš Vakarų Vokietijos vyriausybės pastangas nusikratyti jais, išsiųsti juos emigracijon. Jie šaukia: "Mes norim grįžti į savo namus, gyventi, kur tėvai laisvi gyveno". Vakarų Vokietijos valdžia būkštauja, kad šie tremtiniai pasidarys didelė kliūtis krašto ūkiniam ir politiniam stabilizavimui.

Nėra priemonių priversti

Bulgarija, Vengrija ir Rumunija JAV ir D. Britanijos perspėtos nelaužyti žmogaus teisių, garantuotų taikos sutartimis, atsakė, kad niekam nevalia kištis į jų vidaus reikalus. Kai vakariečiai per JTO iškėlė bylą Tarptautiniame Tribunole, jos atsisakė skirti savo atstovus. Vakariečiai tada pareikalavo, kad Tribunolo statuto reikalaujamą kaltinamojo atstovą paskirtų JTO generalinis sekretorius. Šiomis dienomis Haagos Tribunolas padarė sprendimą, kad jis to negali padaryti. O be trečiojo atstovo negalima spręsti. Priešingai balsavo tik 2 teisėjai.

— HAAGA. — Dėl Tr. Lie kreipimosi pasiųsti sausumos pajėgų į Korėją, Holandų vyriausybė nutarė, kad tai neįmanoma techniškai.

— PRAHA. — Čekoslovakijos vyriausybė liepos 11 d. formaliai protestavo prieš Korėjos blokadą, JAV akciją pavadindama "taikos laužymu".

— BERLYNAS. — Liepos 13 d. vakariečių sektoriuje Berlyne suimta 1.101 komunistų agitatorių. Jie buvo atvykę iš rusų sektoriaus ir gatvėse agitavo, kryžkelėse sakydami kalbas, prieš atom. bombą ir už taiką.

— PRAHA. — Albanija įteikė Jugoslavijai protesto notą dėl "karą provokuojančių sienos pažeidinėjimų".

— BELGRADAS. — Jugoslavija Albanijos notą, kaltinančią sienos pažeidimu, atmetė, įvykusius pasienio incidentus priskirdama Albanijai.

— TEHERANAS. — Irano premjeras gen. Ali Razmara pareiškė, kad JAV Irano kariuomenės sustiprinimui prisiunčiančios ginklų už 10—15 mil. dol.

— PRAHA. — 30 kaltinamųjų špionažu, sabotažu ir pagalba pabėgti iš krašto nuteisti Pardubice teisme brusmėmis nuo 1 metų iki gyvos galvos kalėjimo.

— BUDAPEŠTAS. — Vengrijos parlamentas vienbalsiai (komunistų kraštuose viskas daroma vienbalsiai) nutarė Vengrijoje įvesti liaudies tarybų sistemą. Atrodo, kad netrukus tą patį "nutars" ir kitų satelitų parlamentai. Lenkijoje tai padaryta jau anksčiau.

— ZIURICHAS. — Šveicarijos parlamentas 88 balsais prieš 41 atmetė pasiūlymą balsavimo teisę suteikti ir moterim.

— VIENA.— Austrijos imperatorienė, Karolio našlė, kilme italė, įstojo į benediktinių vienuolyną St. Cecil prie Sable, Prancūzijoje. Ten pat yra vienuolės 3 jos seserys.

Naujas taikos išlaikymo planas

Automobilių pramonės unijos — CIO — prezidentas Reuther liepos 15 d. įteikė prezidentui Trumanui planą pasaulio taikai išlaikyti, kuris buvo paskelbtas viešai liepos 19 d. Pagal jį JAV turėtų sukurti pasaulio ūkiniam tvirtumui išlaikyti specialų fondą, į kurį per 100 metų skirtų kas met po 13 bil. dolerių, atseit, išviso 1,3 trilijonų. Kitos tautos būtų pakviestos prie to prisidėti ir visiems nusiginklavus būtų vykdoma pasaulio gerovės kėlimo programa. Plane numatyta ir pajamų tam fondui šaltiniai. Valdžia dėl šito plano dar nepasisakė.

Formoza ruošiasi

Formoza kalnuota ir krantai aukšti, bet yra pakankamai vietų tinkamų desantams išlipti. Ten dabar nuolat būdi sargybos, daromos užtvaros bei įtvirtinimai. Betgi nesitikima, kad visur būtų galima puolimą atremti. Pagal planą priešui turėtų būti padaryta kuo daugiau nuostolių išlipant, o po to sukoncentruotomis pajėgomis jis būtų vejamas į jūrą. Ginklų yra privežta pakankamai, bet blogiausia, kad kariuomenė yra nekovinga dėl silpnos moralės.

Pabėgo prokuroras

Rytų Vokietijos prokuroras Heinz Perscheid, kuriam buvo pavesta paruošti kaltinamąjį aktą Thiuringijos finansų ministeriui L. Moog ir 5 bankininkams, kaltinant ekonominiu sabotažu bei nusikaltimais prieš valstybę, pabėgo į Berlyno vakarų sektorių. "Aš supratau, kad tarnavau kriminalui", pareiškė jis.

Coca cola

Prancūzijoje kyla reakcija prieš įsigalinčią Coca Cola, kuri nustelbia vietinius gėrimus ir jų karalienę Zimbacola. Parlamentui įteiktas siūlymas prieš Coca Cola savuosius paremti įstatymiškai.

— NAUJORKAS. — Mėsos ir duonos, o taip pat kaikurių kitų prekių kainos praeitą savaitę pakilo.

— HONG KONG. — Neseniai paskelbtas kom. Kinijos armijos demobilizacijos įsakymas atšauktas ir net paskelbtas savanorių rinkimas.

Sovietų Suomių prekybos sutartis

Tik ką pasirašyta penkiems metams nauja prekybos sutartis dėl 350 milij. dolerių abipusės apyvartos Suomijoje vertinama su pasitenkinimu ir su nerimu. Iš vienos pusės ji garantuoja, kad 1952 m. pasibaigus reparaciniams mokėjimams Suomija turės rinką ir nebus priversta atleisti darbininkus (40.000) dabar dirbančius toje pramonėje, kuri dirba sovietams reparacijų sąskaiton, o iš antros pusės kelia nerimo, kad Suomija tuo būdu pririšama prie Sovietų Sąjungos, nes atitinkamai turės pertvarkyti pramonę, sutvarkyti transportą ir apleisti vakarų rinkas. Iki šiol Suomija į Sovietų Sąjungą eksportavo vos 10% savo gaminių, o pagal šią sutartį turės eksportuoti net 25%. Medis ir popieris ir toliau bus eksportuojamas į vakarus. Rusijai bus teikiama daugiausia motorų ir pan. gaminių. Pastatys, be to, tris ledlaužius po 10.500 tonų.

Atsidėkojo

Dėl Sovietų ir Rytų Vokietijos keliamų kaltinimų, kad JAV net iš lėktuvų apkrėtę Vokietijos bulvių derlių ligomis. Valstybės departamentas pareiškė, kad dėl šitokių absurdiškų kaltinimų nesą nei reikalo kalbėti. Tuo pat metu "Literaturnaja Gazeta" liepos 6 d. paskelbė ilgą straipsnį, kuriame įrodinėja, kad derliaus ligas JAV sąmoningai įgabenusios į Sovietų Sąjungą praėjusio karo metu siųsdamos maistą arba per UNRRA siuntas.

— ROMA. — Liepos 9 dieną naujai pastatytuose rūmuose prieš šv. Petro aikštę įvyko Šv. Metų parodų atidarymas. Tuo tarpu prieinama dar tik misijų paroda. Kitos dar nebaigos tvarkyti. Lietuvius atidaryme atstovavo kun. Balčiūnas.

— VAŠINGTONAS. — Šių metų JAV nepriklausomybės šventės atostogų metu žuvo 793 žmonės. Susisiekimo nelaimėse žuvo 491. Šios atostogos prašoko net 1936 m. Kalėdų 3 d. savaitgalio rekordą, kai žuvo 761.

KANADOS ŽINIOS

Kanada šaukia 20.000

Liepos 20 d. Kanados vyriausybė paskelbė pradedanti verbuoti 20.000 naujų karių į visas ginklų rūšis. Vėliau būsią daugiau verbuojama. Oficialiai sakoma: tai priemonės prieš galimą komunistų puolimą Europoje ar kur nors kitur, kur Kanada turi įsipareigojimų.

Kanada kariuomenės nesiųs

Liepos 19 d. Kanados vyriausybė, svarstydama JTO gener. sekretoriaus raginimą pasiųsti į Korėją sausumos kariuomenės, nutarė kariuomenės nesiųsti, bet JTO dispozicijai pavesti 8 transportinių lėktuvų "Šiaurės Žvaigždė" eskadrilę, kuri parems JAV suorganizuotą oro tiltą per Ramųjį vandenyną, gabenantį žmones ir karo medžiagas. Jie esą pasiruošę išvykti per 24 valandas.

Tame pat posėdyje buvo nutarta paskubinti F 86 ir CF 100 kovos lėktuvų gamybą, ją net padvigubinant, sutvarkyti laivyno reikalus, karo biudžetą padidinti iki arti 600 mil. dol. Jei Saugumo Taryba nutarsianti organizuoti tarptautines pajėgas Korėjos karui, Kanada šitoje akcijoje dalyvausianti, bet tam reikėsią dar parlamento nutarimo. Prie pasiųstų trijų naikintojų dar būsiąs pridėtas vienas, bet tik akcijai prieš povandeninius laivus.

Brangiausias pragyvenimas Montreale

Statistikos biūras liepos 11 d. paskelbė, kad iš visų Kanados miestų pragyvenimas brangiausias Montreale. Birželio 1 d. pragyvenimo indeksas čia siekė 169, t.y. nuo 1949 m. birželio 1 d. pakilęs 4,4.

Tuojaus po Montrealio seka Vancouveris su indeksu 167. Prieš metus čionykštis indeksas buvo 162. Toronto indeksas yra 162,1, Winnipego — 160,1, Edmontono — 161,3. Pigiausias pragyvenimas pasirodo Halifaxe — 156,4.

Kanados lėktuvų gamyba

galinti būti tuojaus padvigubinta. Šiuo metu 3 gamyklos turinčios užsakymus 147 lėktuvams. Tai yra Avro Canada Ltd., Malton, turinti 3.800 darbininkų; Canada Ltd. Montrealе su 3000 darbininkų ir De Havilland Aircraft, Downsview su 500 darbininkų. Karo metu lėktuvus gamino ir Canadian Car and Foundry Co, Montreal. Po karo savo veiklą sustabdė dar 5 firmos: Fairchild Aircraft, Longueuil, Que.; Bocing Aircraft, Vancouver; Fleet Aircraft ir Noorduyn Avietion—abi Montrealy.

Pavojus Kanadai

"Ensign" savaitraščio korespondentas iš Stockholmo praneša apie naują pavojų Kanados saugumui. Tarybų Rusijos agentai, parinkti iš keletos Europos tautybių ir parengti Lenkijoje, atvyksta Švedijon su tikslu gauti Kanados vizas. Jie sakosi esą pabėgėliai. Kai kuriems yra pavykę vizas gauti.

— OTAVA. — Ryšy su prezidento Trumano raminančiu pranešimu, kad JAV maisto netruks nei karo nei taikos metu, iš Otavos pranešama, kad karui prasidėjus Kanadoje būtų įvesta kainų kontrolė ir maisto racionavimas.

— OTAVA. — Sovietų Sąjungos karinė atstovybė Kanadoje pastaruoju metu padidinta. Prie buvusių 2 priskirti dar 5 karininkai.

— OTAVA. — Lenkijos atstovybė liko be šoferio. Jos šoferis Sadabin paprašė Kanados vyriausybės globos.

D. HOLOTA REAL ESTATE
Pirkimo — pardavimo tarpininkas.
496 Queen St. W.
(prie Denison Ave.)
Tel. WA—5232 Toronto

MARGIS DRUGS
Jonas V. Margis Phm. B.
19 St. John's Road (prieš 3131 Dundas St. W.)
Parduodama Penicilin. Streptomicin ir kiti moderniški vaistai. Paruošiami vaistai pagal receptus.
Kosmetika: Yardley"s, Richard Hudnut — Max Factor ect.
Telefonas MU-9543 — Pristatoma į namus visame Toronte — Telefonas MU-9543

CITY FURNITURE COMPANY
Visų rūšių baldai ir elektriniai įrengimai
DUODAMA LENGVAM IŠSIMOKĖJIMUI
3097 DUNDAS ST. W. TORONTO. TELEF: LY—9921

A. RUŠĖNO LIETUVIŠKA AUTO REMONTO DIRBTUVĖ
Intersection Body & Fender Repair
"Dulux" ir "Duco" dažymas. Radiatorių sutvarkymas ir kt.
2692 DUNDAS ST. W. TORONTO, Ont. TEL.: RO—1509

Vasarvietė atostogoms
"Atlantik City Lodge"
2 mylios į rytus nuo Hilon Grow, prie pat Simcoe ežero.
Kambariai šeimoms ir pavieniams.
Puikios maudynės, žuklavimas.
Hotelis netoli.
Platesnių informacijų kreiptis į John Kamichaitis,
899 Bloor St. W., telefonas LO 1438 — Baldų krautuvė.

"Reiškite jausmus gėlėms" — skambinkite AD 1618
THE VICTORY FLORIST
Vestuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonai
Sav. A. MERKER — — 576 QUEEN ST. W. TORONTO

TEL. WA—6812 587 QUEEN ST. W. TORONTO
QUEEN WEST FURNITURE CO
Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų:
● lovų komplektai,
● siuvamos mašinos,
● krosnys ir tt.
Kalbame slavų kalbomis.

Sicilijos banditas

Nuo 2-rojo Pasaulinio karo pabaigos, ligi šių dienų, viso pasaulio spauda yra rašiusi ilgiausius reportažus, o radijas pranešinėjo fantastiškiausias žinias apie Italijos banditų karalių Salvatore Giuliano. Daugiau ar mažiau apie jį yra girdėjusi ir lietuviška visuomenė.

Ir štai, pagaliau, garsusis banditas liepos 5 d. ankstyvą rytą buvo nukautas viename Sicilijos kaimelyje.

Itališkasis "Robin Hoodas"

Tas, palyginti, jaunas vyras, teturėjęs 28 m. amžiaus, gražiai nuaugęs, tamsiais garbanotais plaukais, savo banditinę "karjerą" pradėjo prieš septynetą metų. Tačiau, ypač paskutiniuosius penkeris pokarinius metus, jis pasiekė tokio garso, kaip Anglijos Robin Hood. Buvo laikotarpių, kad, ypatingai italų spaudoje, jo vardas nustelbdavo įvairiausius politinius įvykius, nublankindavo Italijos parlamento rietenų atgarsius, o ginkluoti karabinierių daliniai — nuolatos turėdavo milžiniško masto medžiokles, stengdamiesi pagauti Giuliano gyvą ar negyvą. Deja, jų pastangos vis būdavo nesekmingos. Su savo gerai išdresiruota apie 100 vyrų banda jis nuolat prisilaikė Sicilijos saloje, Montelepre kalnuose. Jo gaujai nekartą teko kautis net su 2000 policijos daliniu. Kautynes jis visada laimėdavo ir laimingai pasprukdavo, nepalikdamas jokių pėdsakų.

Bandos siautėjimas saloj pareikalavo net 105 policininkų gyvybių, be to, plėšimų ir kerštavimų metu, nuo jo ginklo žuvo ir dar keliolika civilių žmonių. Pagaliau, buvo prieita prie to, kad Italijos vyriausybė turėjo įsteigti specialius ginkluotų jėgų dalinius, pavadintus anti-Giuliano policija, kuriems vadovavo pulk. Ugo Luca.

Charakteringos bandito užgaidos

Bent pradžioje Giuliano turėjo ir politinio banditizmo atspalvį. Jis visą laiką buvo nepatenkintas Italijos vyriausybe ir, kažkodėl, reiškė dideles simpatijas JAV. Pradinis jo tikslas buvęs ... prijungti Sicilijos salą prie JAV ir padaryti ją 49-tuoju tos šalies "šteitu"...

Tačiau kiek vėliau šioji Giuliano užgaida buvo lyg ir išblėsusi. Jis nebekovojo dėl salos prijungimo prie Amerikos, bet vertėsi paprastais banditiniais kriminalais. Iš stambesniųjų plėšimų ir žmogžudysčių eilės, jam priskiriama apie 300 žiaurių atvejų. Banditų vadas Giuliano ir jo gauja nuolat operuodavo milijoninėmis itališkų lirų sumomis, nors netrūkdavo pas juos ir amerikoniškų dolerių...

Paskutiniu laiku Giuliano siautėjimas Sicilijoje buvo tarytum truputį aprimęs. Žmonės galvojo, kad jo nebėra saloje. Buvo net pasklidę gandų, kad jis slaptais keliais pasiekęs JAV-bes ir ten pradėjęs naują gyvenimą. Deja, tas spėliojimas nepasitvirtino.

Pažymėtina, kad Giuliano savo gyvenimo reikalus stengės: tvarkyti lyg ir legaliu būdu. Visą laiką jis turėjo nusisamdęs advokatą, kuriam mokėjo reguliarų atlyginimą ir kuris normaliai reprezentuodavo jį įvairiose bylose. Advokatui jis visuomet parašydavo jo gynimo motyvų metmenis, o pastarasis, remdamasis jais, gindavo teismuose. Žinoma, teismas visuomet pasmerkdavo banditą, tačiau tai buvo jo "orumo" išlaikymo žestas.

Dažnai pasimaišydavo Giuliano Italijos miestuose. Atvykdavo, kartais, net į Romą, užeidavo į paštą ir kitas įstaigas, kur, atlikęs reikalus, pasisakydavo kas esąs ir vėl dingdavo, tarytum į vandenį...

Giuliano "karjeros" galas

Po nuostolingos penkių metų medžioklės, pagaliau, specialiosios policijos vadas pulk. Ugo Luca patyrė bandito vieną silpnybę. O toji silpnybė buvo gražios moterys, kurios ir atnešė jam mirtį.

Buvo išaiškintos kelios gražios Sicilijos kaimų merginos ir moterys, pas kurias Giuliano retkarčiais atsilankydavo. Tuose kaimuose policijos buvo užverbuoti specialūs, gerai apmokami sekliai ir jie tiekdavo policijai pranešimus.

Pagaliau, liepos mėn. 5 d. rytą, dar prietamsyje, ligi dantų ginkluoti karabinieriai, su automatiniais ginklais ir plieniniais šalmais, apsupo vieną nedidelį kaimelį, nes buvo gauta žinių, kad pas vieną mergaitę nakvojąs banditų karalius. Ir... nebuvo apsirikta.

Giuliano, pajutęs pavojų, iššoko pro langą ir ėmė bėgti. Tačiau, nespėjęs susiorientuoti padėtyje, pakliuvo į policijos automatinių ginklų ugnį ir krito negyvas. Tuo baigėsi penkerių metų bandito medžioklė. Krituosio bandito stingstančioj rankoj rastas kietai suspaustas sunkaus svorio automatinis pistoletas, o pirštas lietė ginklo gaiduką. Deja, nespėta nė iššauti...

Palermo srities gyventojai, sužinoję apie bandito mirtį, lengviau atsidūso, nes Salvatore Giuliano juos terorizavo net penkeris metus ir vakarais jie bijodavo net durų praverti...

Pr. A.

IVAIRENYBĖS

Pasikesinimas prieš Stalino gimtąjį namą

Juozapas Stalinas gimė mažyčiame Gruzijos miestelyje Sori netoli Tibilisi, kur jo tėvas Visarionovas Džiugašvili buvo batų taisytojas. Dabar tas namukas yra paverstas bolševikinių piligrimų lankymosi vieta ir, kad nesunyktų, apglobtas puošnaus marmurinio muziejaus sienų. Jis yra vienintelis to muziejaus eksponatas.

Vieną šio birželio naktį prieš šį namuką buvo padarytas pasikesinimas. Kaž kas aplink namuką vedančiame muziejaus koridoriuje padėjo didelį gniužulą medvilnės ir apipylęs benzinu padegė. Namukas betgi nesudegė, nes gaisrą pastebėjo patruliuojančių policininkų mašina ir greit jį likvidavo. Kas savąją meilę "tėvui ir mokytojui" įrodė, neišaiškinta, bet dėl to, žinoma, jau tūkstančiai gruzinų atsidūrė kalėjimuose.

Bevino antrininkas

Reuterio pranešimu, Anglijoje, Abingdono mieste gyvenąs William Foster lašas į lašą panašus į užsienio reikalų ministerį E. Bevinį.

Susidomėję laikraštininkai ėmė Fosterį klausinėti, kaip jis jaučiasi.

— Kartais visiškai "okay", o kartais — ir nekaip, — atsakė W. Foster. —Kai Bevinas atlieka ką nors gero užsienio politikoj, žmonės mane apspinta, siūlo išgerti, vaišina gerais cigarais ir tt. Tačiau, kai jis padaro kokį nors nepopuliarų veiksmą — esti ir blogiau. Tuomet ne tik manęs niekas nebevaišina, bet dar ir barti gaunu...

— Be viso šito, — priduria Bevino antrininkas, — aš daug labiau būčiau patenkintas, kad Bevinas būtų konservatorius, bet ne "leiboristas"...

Mūsų laikų diplomatija

Maskva. — Mes laikomės nesikišimo į kitų kraštų vidaus reikalus, dėlto negalime kištis ir į Korėjos bylą.

Po savaitės ta pati Maskva: — Įsileiskite komunistinę Kiniją į Saugumo Tarybą, Korėjos karą sustabdysime.

Ką reiškia "G.I."?

Prasidėjus karui Korėjoj, nuolat skaitome angliškoj spaudoj iš frontų pranešimus, kuriuose amerikiečių kariai žymimi tik inicialais "G.I.".

Tai nuo "General Issue" JAV armijoj įprasta vadinti pagrindines karinių dalykų reikmenis.

Dar tebevykstant II-rajam Pasauliniam karui, matyt, turint galvoj, kad fronte pagrindiniausias reikmuo — yra karys — pėstininkas, ir jie pradėti vadinti "G.I.". Pr. Al.

Karo meto pasikalbėjimas

— Karas jau ant sprando, — taria vienas. — Reikės pirkti antrą automobilį...

— Ką, jau antrą nori pirkti? — su dideliu nusistebėjimu paklausė jo "šnapskompanijonas". — Nežinojau, kad jau vieną turi...

— Neturiu nė vieno, — atsako pirmasis. — Tik prieš metus laiko norėjau pirkti vieną, o dabar noriu pirkti kitą...

Skelbimas

Ieškoma sveika ir stipri moteris lengvam darbui.

Aš tai tikrai ne...

Sūnus, tik grįžęs iš mokyklos šaukia:

— Žinai, tėveli, mokytojas šiandien aiškino, kad žmonės kilę iš bezdžionės

— Na, tai, turbūt, tik tavo mokytojas ir tu. Aš tai tikrai ne, — atkirto įsižeidęs tėvas.

Kodėl ne, žinoma...

Gerokai įsilinksminęs pilietis laikosi įsikibęs lempos stulpo, svyruoja ir bijo žengti toliau. Norėtųsi prisėsti, pailsėti, bet čia aplink jau nebesausa... Privažiuoja stropus taxi šoferis ir teiraujasi:

— Pone, gal galiu tamstą nuvežti į namus, pas žmoną?

— Na, jei turi jauną ir gražią, tai kodėl ne. Žinoma...

Pasikalbėjimas Lenkijoj

Pas vieną Lenkijos ūkininką (buožę) atvyko valdžios atstovas ir pareiškė, kad jis turįs įmokėti į valstybės iždą 50.000 zlotų, valstybės paskolos sąskaiton.

— O kokia bus tos paskolos garantija? — užklausė ūkininkas.

— Už ją garantuoja prezidentas Bierut, — atsakė valdžios atstovas.

— Bet gi... o jeigu kas nors atsitiks su Bierutu?

— Tada Rokossowski garantuoja...

— Tačiau ir Rokossowski gali kokia nelaimė ištikti.

— Tuomet lieka komunistų partijos garantija...

— Na, bet... bet... ir komunistų partijai gali kas nors blogo atsitikti...

— Ach, tu, pilieti, pilieti, — pakraipęs galvą ir nebetekęs kantrybės pareiškė pinigų rinkėjas. — Tai, man rodos, būtų daugiau verta negu 50.000 zlotų...

Teorija ir praktika

Komunistas kaimietis aiškina kaimynui:

— Matai, reikia, kad visi viskuo dalytųsi kaip broliai.

— Suprantu, — sako kaimynas. — Pav., jei tamsta turi du arklius, tai vieną atiduosi man.

— Žinoma.

— O kai aš turiu dvi kiaules, tai vieną atiduosiu tamstai.

— Taip išeina.

— Na, o jei tamsta turi dvi karves, tai taip pat.

— O ne, karves tai negalima.

— Kodėl?

— Bet aš ištikrųjų turiu dvi karves. Arklio tai jokio.

UKRAINIEČIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
įsikūrę prieš 27 metus
CARDINAL & SON
366 Bathurst St. Toronto. Tel. WA—9954

AUTOMOBILIŲ DAŽYMAS "Duco" ir "Dulux". Paviršiaus (body ir fender) taisymas — mūsų specialybė.
Parduodamas skystas kuras, alyva ir baterijos.
IMPERIAL AUTO COLLISION
SAV. G. KERAITIS
561 — 567 KEELE ST. TORONTO. TELEFONAS. JU 4773

Ką turite spausdinti, neškite į
The Willow Press
2186 Dundas St. W. (prie Stinson's Jewellery)
Telefonas LO 1397, Toronto.
Vedybiniai pakvietimai, biznio kortelės, laiškų antraštės, vokai, pažymėjimai, programos, bylų viršeliai ir kiti spaudos darbai.

Kur dingo vaikai?...
...tučtuojau veskite juos nufotografuoti
LUNA foto studijoje
575 WELLINGTON ST. W. TORONTO, TEL. PL 5717
Vaikams ligi 14 metų amžiaus PUSĖ KAINOS, jei išsikirpę atsinešite šį skelbimą!

Susirgus kreiptis į YARMEY CLINIC
slavų Medicinos klinika, vadovaujama Dr. W. I. Yarmey
314 Bathurst St. Toronto, Ont. Tel. EL 7146.

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10 — 15% pigiau, negu kitur, pas
LAIKRODININKĄ
turintį 30 metų profesinę praktiką
Kalbu lenkiškai
M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

Užsisakykite anglis
VASAROS PAPIGINTA KAINA
PARLIAMENT FUEL CO.
Savininkas lietuvis Augustinas Undraitis (A. Underhill)
Telefonas RA 4414 304 Sackville St. Toronto

Siūlome mūsų pačių darbo bliuzes—sijonus
Priimame moteriškų rūbų užsakymus
Darbas garantuotas ir pigus.
Moteriškos kojinės ir apatiniai
Fortune Ladies Wear
789 Queen St. W. Toronto

"EUROPA" FOTO STUDIO
615 Queen St. W. Toronto
Telef. WA 6848
Mūsų specialybė: vestuvinės, šeimų nuotraukos ir spalvoti portretai.
Darbas pirmos rūšies.

J. PIEKARZ
Moterų ir vaikų drabužiai
Speciali sezoninė apranga.
744 Queen St. W. Toronto
Telef. AD-1835
Kalbame europiečių kalbom

LIETUVIŠKA AVALINES TAISYMO DIRBTUVĖ — PARDUOTUVĖ
Naujausios mados.
Prieinamos kainos.
Sav. Ignas Astrauskas
1414 Dundas St. West. Toronto
Tel. KE 3881

Dr. F. W. TICKETT
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Priėmimo valandos 2—3 ir 7—9 po pietų
11 Gore Vale Ave. Toronto
Telef.: WA 3754

Dantistas
Dr. Chas. OKUN
838 Dundas St. W. Toronto
(kampas Euclid Ave).
Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822.

Pirmos eilės lenkiška rankinė Telefonas AD 0360
SKALBYKLA — WOODBINE HAND LAUNDRY
Savininkas W. Rudnicki.
Mes paimame iš namų ir pristatome.
Darbas garantuotas. Kainos neaukštos.
205 Euclid Ave. (prie Dundas St.), Toronto, Ont.

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS
STINSON'S JEWELLERY
2186 DUNDAS ST. W. TORONTO
Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. — — Garantuotas darbas, prieinamos kainos.
Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

Tik tas be rūpesčio ir vargo
gali Kanadoje gyventi, kuris yra apsidraudęs "The MACCABEES Ins. Co.", kuri jau 72 metus sekmingai ir sąžiningai, prieinamomis kainomis,
DRAUDŽIA nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir mažamečius vaikus, kurie sulaukę 18 mt. gauna premijas.
Informacijas teikia ir apdraudimą atlieka naujai paskirtas atstovas: JONAS BERŽINSKAS,
88 Annette Str., Toronto, Ont., telefonas LY 2816.
P. S. Provincijoje susidarius kelių asmenų grupei, atstovas atvyksta vieton.

Dėmesio! LAIKRODININKAS Kazimieras Tutlis
Taiso vietinių ir vokiškų firmų laikrodžius. Dirbtuvė turi dalių vokiškiems laikrodžiams. Laikrodžiai taisomi greitai, gerai ir pigiai. Prašome kreiptis ir įsitikinti.
Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.
EUROPEAN WATCHEMAKER
807 Queen St. W. Toronto, Ont.

Dr. Viliam J. Zinchesin
B.A., M.D., L.M.C.C.
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Priėmimo valandos 2—4.30 ir 7—9 po pietų.
386 Bathurst St. Toronto
Tel. WA 1344: buto LO 4001

Stanley Shoe Store
Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platūs (EE—EEE).
1438 Dundas St. W. Toronto
(prie Gladstone)

Sienų tapetai ir dažai
Diamond Wallpaper & Paint
Kalbame europiečių kalbom
1526 Dundas Stė W. Toronto
Tel: KE—6811

SHIFF'S
VALYMAS — PROSAVIMAS — PATAISYMAS —
Kalbame lietuviškai
909 Dundas St. West. Toronto
Telefonas ELgin 6649

BR. BUKOWSKA, R. O.
AKIŲ SPECIALISTĖ

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams.
Priemimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.
Sekmadienais pagal susitarimą
55 St. John's Rd., W. Toronto.
(kampas 94 Laws St.)
Tel. LYndhurst 0052

DANTISTAS
J. A. GORCHYNSKI
B. A., D. D. S.
312 Bathurst St.
Bathurst Medical Building
Telef.: AD—6373 Toronto

AKIŲ SPECIALISTAS
L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Išitria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą.
Kalba slavų kalbomis.
479 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924

Kas nori namus arba biznį pirkti
arba parduoti, kreipkitės į mus.
Rasite teisingą ir nuoširdų patarnavimą.
Kalbame lietuviškai — klauskite Peter
Robert P. Rice Real Estate
888 College St. Toronto. Tel. LA 1277

PETRAS KAIRYS
MESOS IR VISOKIU VALGOMU PRODUKTU
KRAUTUVE ir VALGYKLA
889 Dundas St. W. Toronto, Ont. — — Tel. WA 0062
Visi mieli tautiečiai maloniai kviečiami atsilankyti.
Puikus ir greitas patarnavimas

DĖMESIO! Norėdami pirkti ar parduoti namus, ūkius, viešbučius kreipkitės į
FRANK PSZON
REAL ESTATE & BUSINESS BROKER
762 Dundas St. W. (prie Bathurst g.) Toronto
Telefonai:
Įstaigos: AD 3588 Buto: LA 9458
Didžiausias pasirinkimas lietuvių apgyventam rajone.
Čia Jūs rasite mandagų ir sąžiningą patarnavimą
Lietuviams tarpininkauja ir kalbinę pagalbą teikia
BR. SERGAUTIS

TORONTO, Ont.

Liet. dainos ir taut. šokių mylėtojai

Pasirodymui Kanados Taut. parodoje KLB T. Apylinkės LOK liepos 24 d., pasitarę su vietos l. scenos menininkais, organizuoja didelius lietuviškos dainos ir taut. šokių reprezentacinius vienetus.

Visi liet. dainos ir taut. šokių mylėtojai kviečiami liepos 31 d., pirmadienį, 8 val. vak., atvykti į susirinkimą liet. parapijos salėje.

Katalikų Veikimo Centras, išrinktas lietuvių katalikų suvažiavime liepos 1-2 dienomis Toronte, savo posėdyje liepos 15 d. pasiskirstė pareigomis: pirm. P. Vilutis, vicepirm. J. Kralikauskas, sekr. kun. Dr. J. Gutauskas, iždin. M. Dervinis ir narys A. Bajorinas.

Laikinasis Katalikų Veikimo Centro adresas: P. Vilutis, 52 Beatrice St., Toronto, Ont. Canada.

Įsijungia nauji žmonės

Šeštadienį įvykusiame Toronto ateitininkų kuopos susirinkime buvo išrinkta nauja valdyba: Abromaitis K., Razaitis Pr., Dielininkaitytė V., Smalinskas Step. ir Kaknevičius K. Kandidatai: Apanavičiūtė J. ir Baršketytė D, Revizijos komisija: Saulis A., Taujenytė A. ir Dargis St.

Rinkimai buvo netikėti, senatai valdybai nelauktai atsistatydinus ir net nepatiekus tinkamoes apyskaitos. Susirinkusiųjų dauguma pareiškė tuo savo nepasitenkinimą.

Naujojon valdybon išrinkti energingi žmonės, iš kurių tikimasi veiklos pagyvinimo. Greitu laiku numatoma suruošti ekskursiją į kurią nors įdomesnę vietą. Karolis Abromaitis mėgins sudaryti foto mėgėjų būrelį. A. Saulis ir St. Dargis kalbėjo spaudos rėmimo reikalu.

Susirinkimo metu buvo padalintos KLB kortelės, kurias visi, dar neturėję ligi šiol tam progos, užpildė.

Teatro mėgėjų žiniai

Rugpiūčio 3 d., 8 val. vak., L. Bendruom. Organizacinio Komiteto patalpose 702 Dundas St. W. (Dundas ir Bathurst g-vių kampas priešais parką), Tel. EL 5514, šaukiamas Toronto Lietuvių Meno Mėgėjų Grupės susirinkimas.

Grupės nariai ir visi teatro — meno mėgėjai kviečiami kuo skaitlingiau dalyvut,i nes bus svarstoma ateities veikla.

Toronto LMM Grupės V-ba.

Ieškomas laimingasis

Liet. Kat. Mot. D-jos š.m. liepos 23 d. ruoštame piknike loterijos metu bilietas Nr. 165 yra laimėjęs. Daiktą atsiimti prašome pas pirm. p. Jonaitienę, 162 Gorevale St. Tel. WA 5490.

Išnuomojami du kambariai ir virtuvė antrame aukšte, lietuvių name, galima naudotis skalbimo mašina ir šaldytuvu. Teirautis nuo 6 val. vakaro — 69 Dowling Ave.

Generalinis Konsulatas

Nuo š.m. liepos 25 d. Lietuvos Generalinis Konsulatas Toronte veikia kitose patalpose: 11 Grenadier Heights, Toronto, Ont.; Tel. JU 5633.

Promenados koncertai

Važiuojant Kanadon daugelis muzikos mėgėjų apgailestavo, kad čia nebus operos, negirdės gerų koncertų, nematys baleto. Tiesa, pirmuosius metus gyvenant provincijos kaimuos bei miesteliuose ir atliekant sutartis, mažai progų pasitaikydavo išgirsti ar pamatyti tai, kas žavėtų jausmus, leistų užsimiršti kasdienybę, atitrūkti nuo smulkių rūpesčių bei vargų.

Tačiau Toronto gyventojai neturėtų pagrindo dėjuoti. Be gausybės kino teatrų, čia yra tokių vietų, kurios ir išlavintai ausiai bei skoniui, suteikia daug malonių valandėlių.

Viena iš jų yra Toronto Universiteto Arena, prie Bloor St. W., tarp St. George St. ir Avenue Rd., kur vasaros metu Toronto Filharmonijos orkestras rengia simfoninius koncertus. Koncertai įvyksta kiekvieną ketvirtadienį, 8.30 val. vak. punktualiai.

Šių koncertų programa labai įvairi, pritaikinta įvairiam skoniui. Beveik kiekvieną kartą juose dalyvauja koks nors naujas svečias. Publika juos labai mėgsta ir gausiai lanko.

Pereitą ketvirtadienį, liepos 20 d., išpildyme dalyvavo du muzikos pasaulyje pasižymėję žmonės: Alfredo Antonini — dirigentas, dabartinis JAV CBS radijo muzikalinis direktorius ir Metropolitan operos Co. solistas — komiškas bosas Salvatore Baccaloni, kuris nešė visą koncertą. Jis išpildė arijas iš Mozarto, Verdi, Pergolesi, Rossini bei Donizetti kom. operų. Jo balsas sodrus, dainuoja labai lengvai, tačiau ypatingai publiką traukė jo vaidyba. Todėl jis susilaukė ir daugiausia ovacijų, tačiau bisui nekartojo. Koncerto pabaigai simf. orkestros sugrojo Liszto žavingąją "Vengrų Rapsodiją Nr. 2".

Sekančio ketvirtadienio koncerto centre bus radio vyrų kvartetas "The Four Gentlemen" ir smuikininkas Hyman Goodman, dviejų Toronto simf. orkestrų koncertmeisteris, kuris išpildys Saratses "Čigonų melodijas". Diriguos Samuel Hersenhoren.

Rugpiūčio 3 d. koncerte diriguos gerai žinomas NBC simfoninio orkestro dirigentas Joseph Littau, dainuojant vasaros mokyklos studentų chorui.

Tie, kurie Promenados koncertų dar negirdėjo, turėtų atkreipti į juos savo dėmesį. Įėjimo kainos: rezervuotos vietos po $1.00 ir 60 c., kitos po 40 c.. taksų mokėti nereikia.

Vyt. A.

Poliomelitis Toronte

Iš Brunswick Ave. į vaikų ligoninę atvežtas pirmasis šio sezono ligonis su poliomeličiu. Vaikas yra tik ką grįžęs iš atostogų šiaurės srityje.

Išnuomojamas kambarys skambinti ME 7651 vakarais po 6 valadnos.

KRIMINALINE AR CIVILINE BYLA?

MES SUTEIKIAME JUMS

TEISINĘ–KALBINĘ PAGALBĄ

Tvarkome imigracijos, pilietybės, palikimų bylas; sudarome darbo, buto garantijas, dokumentus, patvirtintus vertimus; tarpininkaujame nuosavybę perkant, parduodant; atstovaujame įmonėse, įstaigose; teikiame visokeriopą informaciją; giname Kanados ir kitų kraštų lietuvių interesus. Jums patarnavimus atlieka teisininkai ir kalbininkai, studijavę Amerikos bei Europos universitetuose.

JONAS JUŠKAITIS

108 St. George St., Toronto, Ont., Canada. Tel. KI 1494

Dėmesio! Dėmesio!

Toronto ir apylinkių lietuviai!

Š.m. liepos 30 d., sekmadienį, Kanados Lietuvių Bendruomenės Toronto Apylinkės LOK jau visiems žinomam St. Augistin seminarijos sode ruošia

pirmą ir paskutinę GEGUŽINĘ

Gegužinėje dalyvaus ir tars žodį Kanados Lietuvių Bendruomenės reikalu Lietuvos Konsulas Kanadoje p. min. V. Gylys.

Ten pat bus įvairi programa:

- Krepšinio rungtynės — Lietuviai — latviai.
- Komiškas sportas ir kitos įvairenybės, premijuojant pirmas ir antras vietas.
- Bufetas.
- Gros geras orkestras.

AUTOBUSAI KURSUOS SEKANČIAI: 10, 11, 12, 1, 1.30, 2 2.30 ir 3 val. nuo lietuvių parapijos bažnyčios

Patogesniam pasimaudymui organizuojama jaunų vyrų talka šeštadienį padirbėti prie laiptų padarymo.

Visi Toronto ir apylinkių lietuviai turės bendrą malonų pasimatymą ir pasilinksminimą.

Blogam orui esant gegužinė nukeliama sekančiam sekmadieniui.

Kanados Lietuvių Bendruomenės Toronto Apylinkės LOK.

J. Jokubynas išvyko į JAV

Žinomas Toronto visuomeninninkas, Kanados Lietuvių Sąjungos C. Valdybos vicepirmininkas, šiomis dienomis išvyko ilgesnių atostogų į JAV. P. Yokubynas aplankys ir Kaliforniją, o sugrįš maždaug po mėnesio. Ponia Yokubynienė šį sykį pasiliko Toronte.

Svečiai iš JAV

Praėjusį sekmadienį Toronte lankėsi kun. Vytautas Pikturna ir ta pačia proga atlaikė pamaldas lietuvių bažnyčioje. Kun. Pikturna yra vienas tų lietuvių, kuris, gal būt, ilgiausiai nacių buvo kankinamas Dachau koncentracijos stovykloje. Kun. Pikturna neseniai atvyko į JAV ir apsigyveno Brooklyne pas vieną kleboną.

Šeštadienį paviešėti ir bičiulius aplankyti į Torontą atvyko ir žada čia apie savaitę išbūti iš Gary, JAV, inž. D. Adomaitis su ponia. Ponia Zofija Adomaitienė, buv. Kauno ir Vilniaus operų solistė yra daug koncertavusi JAV, o taip pat ir Toronte bene porą kartų. Inž. Adomaitis yra chemikaes ir dirba Gary savo srityje.

Oakvilėje buvo piknikas...

Pereitą šeštadienį daugelis torontiečių turėjo progą ištrukti iš įkyrėjusios miesto aplinkos ir keletą valandėlių praleisti gamtos priglobstyje. Daugeliui tai žinoma Oakvilės piknikų vieta, kur galima prisiminti tikrąjį lietuviškų laukų grožį, kada visai nurimus vasaros vakarui, besileidžianti saulė paauksina brėstančias avižas, o miško ramybę skardena nuotaikinga muzika.

Po neilgos kelionės iš miesto, sutikus pažįstamų, malonus nuovargis priverčia išsitiesti aukštoje žolėje ir čia gėrėtis ramiomis medžių viršūnėmis nejučiomis užklumpa mielosios tėviškės prisiminimas. Bet greitai tą nuotaiką sudrumsčia nutilusi muzika ir pasigirdęs balsas skelbia loteriją, kurios metu vienas iš stambiausių laimėjimų — bonka skanaus ir stipraus gėrimo. Taip, pagal pranešėją bus galima dalyvauti loterijoje, laimėti skanų gėrimą ir į jį iškeisti vasaros vakaro grožį — ramybę.

Taip ir įvyko: vakaro ramybė buvo sudrumsta (kaip ten ir įprasta) ir dalis jaunimo vietoje šokių, staiga, be jokių ceremonijų užsidegė imituoti kažkur prasidėjusį karą ... Šiuo atveju, kaltinant lietuvišką temperamentą, netektų aplenkti ir rengėjų, kurie (pagal jų pareiškimą) atsivežę tik 30 dėžių alaus.

Tiesa, vakaro programą dar įvairino poetai per garsiakalbį skaitydami savo eilėraščius. Čia tenka apgailestauti, kad į tai nebuvo atkreiptas tinkamas dėmesys, nes nuotaikos jau buvo įsivyravusios tokios, kad nei skaitantieji, nei daugelis iš klausančiųjų nebesuprato apie ką eina reikalas.

Baigiant tenka paminėti, kad dalis svečių iš gegužinės grįžo nusivylę ir visai sugadintomis nuotaikomis.

S. Meškuitis.

Užsienio siuntiniai,

kuriuos torontiškiai iki šiol turėjo atsiimti iš muitinės patys, bus pristatomi į namus ir ten paimamas reikalingas muitas. Bet bus pristatomi tik tokie siuntiniai, kurių vertė neprašoks $100 ir kuriems nėra numatytų specialių globos bei atsargumo priemonių, t.y. kurių pristatymas nesudarys pavojaus juos sugadinti. Montrealy šitokie siuntiniai pristatomi į namus jau nuo balandžio 1 d.

LKM Draugijos gegužinė

Liepos 23 d., sekmadienį, Toronto kunigų seminarijos sode įvyko Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos puiki gegužinė, subūrusi labai didelį Toronto ir jo apylinkės lietuvių skaičių. Gegužinė pavyko puikiai. Joje dalyvavo nemaža lietuvių ir JAV.

Jungtuvės

Praėjusį sekmadienį per 9,30 val. pamaldas Toronto liet. bažnyčioje susituokė Juozas Žabas su panele Kazimiera Kataus kyte. Visos pajaunės buvo pasirėdžiusios tautiniuose drabužiuose.

PAIEŠKOJIMAI

— **Vanda Konstavičius** į Kanadą atvykusi prieš 9 mėn., gyvenusi su vyru ir sūnumi Erlangene, ieškoma kartu gyvenusios estų šeimos: Sain, c.o. Hanin, RD 2 Ford Road, Box 303, Lakewood, N. Jersey, USA.

— **Jurgis Daugirdas,** atvykęs į Kanadą maždaug 1949 m. sausio mėn., gyvenęs 555 Parliament St. Sault Ste. Marie, Ont., Canada, ieškomas Jono Valavičiaus, Sao Paulo Caixa postal 4118.

Vedybų tikslu

noriu užmegsti pažintį su Kanadoje gyvenančia lietuvaite tarp 25-30 metų amžiaus.

Esu 37 m., nevedęs. Atsakysiu tik į rimtus laiškus. Rašyti: A. Dapkus, c.o. P. Denys, 2040 S. Halsted St. Chicago, Ill. USA.

Rugpiūčio mėn. 6 diena, sekmadienį, visus kviečiame atsilankyti į

LINKSMĄ, JAUKIĄ GEGUŽINĘ HAMILTONE

Gegužinė įvyks dar hamiltoniečiams nematytoje vietoje. Nuo Hamiltono maždaug 15 mylių Toronto link vienoje anglų farmoje. Gegužinės vieta yra žavėtina: iš vienos pusės gražus kalnas, pakalnėje nepaprastai erdvi patogi šokiams ir sportui pieva, kitoje pusėje gražus miškelis, o per vidurį pievos teka sriauni upė. Kiekvienas atvykęs galės maloniai praleisti laiką ir pakvėpuoti tyru oru.

VYKSTANČIŲ Į GEGUŽINĘ SPECIALŪS AUTOBUSAI LAUKS PRIE LIETUVIŲ PARAPIJOS BAŽNYČIOS

58 Dundurn St. N. Autobusai išvyks po pamaldų. Tiems, kurie dirba iki pietų, vienas autobusos bus prie bažnyčios 5.30 val. Gegužinės vieta atrandama taip: Važiuojant nuo parapijos bažnyčios 58 Dundurn St. N., važiuoti Toronto keliu: kelias 6 ,vėliau reikia įvažiuoti į 5 kelią, kuris vadinasi Dundas kelias, vedąs tiesiai į Toronto lietuvių parapiją. Penktuoju keliu reikia važiuoti per Waterdaun, vėliau per Nelson miestelį. Po to dešinėje kelio pusėj matosi didelė žalia lenta su užrašu Simpson. Nedavažiavus lentos, pasukti į kairę, kur randasi iškaba: Boy Scouts Camp 3. Tuo keliu važiuoti iki iškabos Barlamark, o šiuo keliu važiuoti iki pirmos farmos (ūk. Bridgman) už kurios pakalnėje gegužinės vieta. **Iš Toronto važiuojant:** važiuoti Dundas keliu apie 30 mylių iki Boy Scouts Camp 3, o kita viskas kaip aukščiau nurodyta.

Gegužinės metu grieš puiki žinoma italų kapela.

Skanių valgių ir gaivinančių gėrimų bus vietoje.

Bus loterija, sporto dalykėliai, premijos bus teikiamos.

Prie sporto dalykėlių prisidės Hamiltono skautai ir skautės.

Hamiltono V. Aušros Vartų Parapijos Komitetas.

Naujausios pasaulio ir Kanados žinios

JAV nepriėmė Kanados paramos

Be pasiūlytų 8 "Šiaurės žvaigždžių", Kanados vyriausybė nutarė dar pasiųsti 2-3 keturmotorius transportinius lėktuvus, dabar skraidančius "Pacific Air Lines". Vašingtonas betgi šiųjų nepriėmė. Esą, lėktuvai yra pritaikyti keleivių komfortiškam vežiojimui, tad kariuomenės reikalams netinką.

JAV į kariuomenę ima tik piliečius

JAV Londono ambasada gavo daugybę pasiūlymų priimti į Korėjos gynimo operacijas. Tai britai ir buvę DP. Ambasada paskelbė, kad nepiliečių priimti negalinti, bet pasisiūliusius registruoja, užrašo reikiamas žinias, nes manoma, kad kongresas nepiliečių įsileidimo klausimą turęsiąs svarstyti.

Kanadoje vyks apmokymas

Vykdant programą Kanadoje apmokyti Atlanto pakto valstybių karių apmokymą, 50 pilotų netrukus atvyks ir pradės darbą.

Kanadietis siūlo Korėjai

Torontietis E. J. Pyman JTO gener. sekretoriui Tr. Lie pasiuntė telegramą, kad būsią suorganizuota 10.000 savanorių kanadiečių Korėjos išlaisvinimui. Jų tarpe būsią daug veteranų. Būsią surinkti per 30 dienų, o paruošti išsiųsti per 90 dienų. Jie turėtų būti apginkluoti Kanados vyriausybės.

Pyman šioje srityje jau ne naujokas. Jau 1939 m. jis pasišovė suorganizuoti savanorių korpusą pagelbėti bolševikų užpultai Suomijai. Tada į jo šauksmą atsiliepė 60.000 savanorių. Po kurio laiko 5 grupės ištikrųjų išvyko. Karo metu jis tarnavo aviacijoje. Po karo jis suorganizavo grupę savanorių kovoti Izraelio pusėje prieš Arabus, bet anksčiau negu jo dalinys atvyko į Palestiną JTO pasiekė arabų žydų taikos.

Dingo gen. Dean

Amerikiečių 24-osios divizijos vadas gen. maj. William F. Dean, buvęs vyriausiasis vadas Korėjos operuojančių karinių pajėgų, atiduodant raudoniesiems Taejon dingo. Jis tuo metu buvo mieste ir buvo matytas pačių kautynių srityje. Po poros dienų vienas iš apsupto dalinio prasiveržęs karys pasakojo, kad jis esąs su apsuptaisiais. Amerikiečiai buvo bandę prisiveržti prie to dalinio, bet buvo atmušti. Mac Arthur štabas pranešė apie jį neturįs jokių žinių.

Kad jį būtų sučiupę raudonieji, taip pat nebuvo skelbta.

Rytų Vokietijoje bus ir oro pajėgos

Vadinamajai liaudies policijai, kuri ištikrųjų yra kareivinėse gyvenanti ir kariškai apmokoma kariuomenė prieš kurį laiką buvo leista sukurti "policijos laivyną". Dabar pradėtos organizuoti ir liaudies policijos oro pajėgos.

— BUENOS AIRES.—Argentina paskelbė nebeparduosianti D. Britanijai mėsos, nes D. Britanija sutinka mokėti vos $252 už toną, o Argentina reikalauja $ 273.

Delhi, Ont.

Smagus piknikas

Kanados Lietuvių Bendruomenės Delhi Apylinkė š.m. liepos 30 d., tuojau po pietų, Z. Mikėno ūkyje, prie 19 kelio, 3 mlios nuo Tillsonburgo, važiuojant įStrafordville pusę, rengia šaunų pikniką — gegužinę.

Veiks turtingas bufetas. Gros gera muzika. Bus daug sporto, komiškų numerių bei kitokių paįvairinimų. Kiekvienas atsilankęs, pagal skonį, galės smagiai ir jaukiai praleisti sekmadienio popietę. Norintieji dirbti prie tabako derliaus nuėmimo darbų, čia turės progos susitikti su tabako augintojais.

Tad maloniai kviečiama visi ir iš visur atsilankyti.

Parengimų Komisija.

Šokiai

Onų vardadienio proga lietuviai tabako augintojai LSWC patalpose Hawtrey kaime liepos 29 d., šeštadienį, rengia šokių vakarą.

Grieš smagi muzika, bus minkštų į kietų gėrimų su skaniais užkandžiais.

Prašome visus iš arti ir toli atsilankyti. Nepralošit.

Pradžia 6 val. vakare.

Rengėjai.

Grotewohl kursto prieš vakariečius

Kominformo kraštų delegatams ir miniai pasakytoje kalboje, liepos 21 d., Rytų Vokietijos kancleris Grotewohl Vakarų sąjungininkų zonų gyventojus ragino pradėti pasipriešinimą okupacinei politikai. Esą vakariečiai sulaužę Potsdamo susitarimą, o tuo pačiu ir užbaigę 4 galybių okupacijos laikotarpį. Esą: "Niekas Vakarų Vokietijoje nebeturį jokios pareigos beklausyti okupacinių pajėgų įsakymų"... Vakariečiai iš Vokietijos turį pasitraukti.

Karalius Leopoldas grįžo

Belgijos parlamentas liepos 20 d. 198 balsais nutarė karaliaus bylą baigti, jį grąžinant. Posėdis buvo labai karštas. Socialistai, liberalai ir komunistai, matydami, kad vistiek bus nubalsuota, salę apleido, o socialistų vadas Spaak pagrąsino kad tuo būdu byla dar nebaigta. Nubalsavo vieni krikščionys socialai. Galimas dalykas, kad krašte bus naujų streikų, demonstracijų ir kit. neramumų.

Leopoldo brolio Charles regentavimas tuo būdu pasibaigė. Ketvirtadienio vakare virš karališkųjų rūmų plevenusi regento vėliava nusileido.

Leopoldas grįžo šeštadienį, tremtyje išbuvęs 6 metus. Jo grįžimas atžymėtas neramumais. Dviejose vietose išsprogdintas geležinkelis, o tos pat dienos vakare socialistai Briuselyje surengė prieš jį demonstracijas.

Rusų povandeninis laivas

liepos 23 d. buo pastebėtas netoli newfoundlando. Ta proga pranešama, kad rusų povandeniniai laivai jau ne vieną kartą buvo pastebėti ne tik Ramiajame vandenyne, bet ir rytinėse Kanados ir JAV pakrantėse. Manoma, kad jie atplaukia iš Murmansko.

Nuteisė pabaltiečių išdavėjus

"Draugo" korespondentas praneša, kad du Švedų užsienių r. ministerijos tarnautojai, išdavinėję sovietams žinias apie Švedijoje gyvenančius pabaltiečius, nuteisti vienas 5 m., kitas 4 m. sunkaus kalėjimo.

Amerikiečių bazės Grenlandijoje

JAV ir Danija pasirašė sutartį, pagal kurią viena iš amerikiečių bazių Grenlandijoje — Bluie West Eight — grąžinama Danams. Kitoje bazėje — Bluie West One — ir toliau pasilieka amerikiečiai. Jie ten yra nuo praeito karo.

— LONDONAS. — Maskva Britams pranešė, kad jų atstovas, likęs Seoule, tebėra ten kartu su kitais 3 Britų piliečiais.

Parduodama geroje vietoje

Maisto produktų krautuvė — Grocer Store

Padaroma 400 dolerių apyvartos per savaitę. Prie krautuvės yra butas dviems žmonėms. Skambinti telefonu WA 1513 vakarais po 10.30 val. 218 Manning Ave. p. Baliūnai.

Lietuvis radio mechanikas

L. KOCIUS

949 DUNDAS ST. W. netoli lietuvių bažnyčios. Tel. WA 1691

priima pataisymui visų rūšių radio aparatus. Darbas atliekamas gerai ir sąžiningai. Kreiptis nuo 9 iki 2 val. popiet

Vertimai – Pamokos – Konversacijos

Verčiami įvairaus turinio raštai į anglų kalbą. Duodamos anglų kalbos pamokos ir konversacijos pažengusiems.

A. BAJORINAS

53 Oakwood Ave. Toronto, Ont.

Tel. MElrose 8951

Kreiptis vakarais nuo 6.30 iki 7.30 val., išskyrus sekmadienius ir šventadienius.